

Een nieuw begin van de Bijbel

Cosmic Sensation wint €100.000

De magnetenneus van een zalm

Ilya Leonard Pfeijffer spreekt jazz

Studentenhuis voor autisten helpt

'De stad zit tussen de oren'

VOX

**WAT NOU
AOW?**

Speciale aanbieding voor Nijmeegse studenten

In de trein mailen. Het nieuws volgen in het park of chatten vanaf de collegebanken: met Mobiel internet op je laptop van Vodafone ben je altijd en overal online. Gewoon via hetzelfde Vodafone netwerk dat je ook gebruikt om mobiel te bellen. Het is simpel en snel te installeren én te gebruiken.

Speciaal voor studenten van de Radboud Universiteit Nijmegen heeft Vodafone nu een extra voordelige aanbieding. Zo heb je al Mobiel internet op je laptop van € 19,95 voor maar € 14,95 per maand! Liever prepaid? Profiteer dan van € 50,- extra prepaid-tegoed.

Ga nu naar vodafone.nl/studenten en profiteer van deze unieke aanbieding!

Inhoud

nummer 5 • jaargang 10 • 15 oktober 2009

Hoe zet je een stad
op de kaart?
pagina 10

*'God was niet de enige
en almachtige schepper.
Er wás al iets. Er waren
zelfs al zeemonsters'*

18

De Bijbel herschreven

Ellen van Wolde veroorzaakt opschudding met nieuwe eerste Bijbelregel.

12

Reportage **IJzeren ritme als weldaad**

Dit collegejaar werd in Nijmegen het eerste autistenstudentenhuis van Nederland geopend. "In een normaal studentenhuis zou ik op mijn kamer blijven zitten tot ik écht honger krijg."

22

Coververhaal **Nog lang niet uitgerangeerd**

Waarom is het verhogen van de pensioenleeftijd een item? Op de Radboud Universiteit werken talloze wetenschappers door na hun 65ste. Wie zijn deze wetenschappers en wat drijft ze?

en verder

- 4 nieuws & opinie
- 8 nieuwsachtergrond
- 10 interview
- 16 wetenschap
- 26 cultuur
- 28 vox populi
- 30 vox campus
- 32 backstage

Dansen op de afvalberg

Fluorescerende werklui met dito helmen: na een half jaar Rondje Heijendaal kijken we nergens meer van op. De dansvoorstelling 'Wegwerpwereld' door het gezelschap Vloeistof – georganiseerd door Cultuur op de Campus als bijdrage aan de Dansweek Gelderland – heeft een pakkend concept dat virtuoos wordt uitgevoerd.

Voor de maximaal vijftien toeschouwers biedt Wegwerpwereld in een soort bouwkeet op het Pieter Bondamplein een enerverend spektakel. De dansers hebben nauwelijks ruimte zodat ze letterlijk tegen muren stuiteren. Tussen, en soms tegen de bezoekers die behalve als toeschouwer, ook fungeren als decorstuk en daarom het kostuum van een vuilnisophaler dienen te dragen. Wegwerpwereld biedt een ironische kijk op onze consumptiemaatschappij. Een ogenschijnlijk gelukkig stelletje wordt geconfronteerd met het eigen afval en ziet daardoor haar leefwereld steeds kleiner worden. De groeiende beklemming stevent onvermijdelijk af op een explosieve climax waarbij je als toeschouwer blij bent met je beschermende kleding. | 7 oktober 2009 | →

Stoomcursus leraarschap gestart

Staatssecretaris Van Bijsterveldt gaf de aftrap voor een nieuwe educatieve minor waarmee studenten na hun bachelor al voor de klas kunnen staan. Ze wil op deze wijze het lerarentekort terugdringen en het aantal academici in de docentenkamer opvoeren. De opleiders voelen daar minder voor: 'Wij hopen toch dat studenten na de bachelor verder studeren.' | 1 oktober 2009 | →

Studentes voelen hun klokje tikken

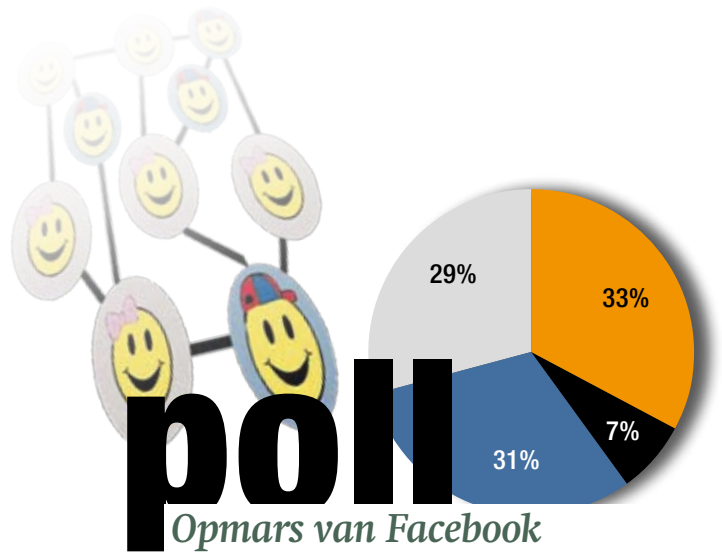
Zwanger worden terwijl je studeert, stom gepland of lastig ongelukje? Annemiek de Jong, directeur van het Steunpunt Studerende Moeders (gesteund door ISO), wordt moe van alle vooroordelen. 'Als je in de twintig bent moet het gewoon mogelijk zijn een kind te krijgen, of je nu studeert of niet.' Het ISO bood daarom een petitie aan de Kamerleden aan waarin wordt gepleit voor zwangerschapverlof, flexibele roosters en een betere financiële regeling. | 6 oktober 2009 | →

kind maar om de egoïstische drang van bepaalde studentes om tóch een kind te nemen.'

Izz ad-Din Ruhullessin, 'Studentes voelen hun klokje tikken' | 6 oktober 2009 |

'Man, dat zijn opvattingen uit de middeleeuwen. Die strijd hebben we allang gestreden.'

Pocahontas, 'Studentes voelen hun klokje tikken' | 6 oktober 2009 |

Welke social network site heeft jouw voorkeur?

- Hyves
- Facebook
- LinkedIn
- Overig

Nijmegen meeste vrouwelijke hoogleraren

De Radboud Universiteit Nijmegen heeft met 16,7 procent het hoogste percentage vrouwelijke hoogleraren van Nederland. Dat blijkt uit de Monitor Vrouwelijke Hoogleraren 2009. Geen enkele Nederlandse universiteit voldoet echter aan het Lissabon-akkoord van de EU waarin een streefcijfer van 25 procent staat. Het Europese gemiddelde ligt nu op 19 procent. | 1 oktober 2009 | →

Zes taartjes, zeven bejaarden

Met de rust in verzorgingstehuizen blijkt het niet zo goed gesteld als gedacht. Eén op de vijf bejaarden in een tehuis wordt namelijk gepest, zo blijkt uit onderzoek van de Nijmeegse studente gedragswetenschappen Hester Trompetter. Roddelen, negeren, iemand overslaan bij trakaties: 'heel zielig eigenlijk'.

| 5 oktober 2009 | →

Val DSB sneu voor studenten

De DSB-affaire gaat niet ongemerkt voorbij aan de Nijmeegse studenten. Het callcenter van de bank zorgt daar al jaren voor gewilde bijbaantjes. Radboudstudent Tim Clappers heeft ook zo'n baan-tje en laat zich vooralsnog niet op de kast jagen. 'Ik overleef het wel en desnoods zoek ik iets anders.' Volgens Tim was de sfeer bij DSB afgelopen zaterdag nog prima. 'We kregen zelfs nog een training om meer klantgericht te werken, en ook moesten we leren om te reflecteren op je eigen werk.' | 13 oktober 2009 | →

→ **HET HELE BERICHT LEZEN? GA NAAR VOXLOG.NL**

'In Nijmegen kunnen zwangere studenten aanspraak maken op het afstudeerfonds. Daarnaast heeft de SSHN kamers voor ouders en blijkt dat docenten ook coulant zijn.'

Georg, 'Studentes voelen hun klokje tikken' | 6 oktober 2009 |

'Het begrip oude taart krijgt nu een heel andere invulling.'

Stef, 'Zes taartjes, zeven bejaarden' | 5 oktober 2009 |

'Stille fanfare, een zogenaamd circus, nu een afvalberg. Ik kan niet anders dan concluderen dat Cultuur op de Campus totaal de weg is kwijtgeraakt.'

Jo, 'Dansen op de afvalberg' | 7 oktober 2009 |

→ **OOK RU-GEREN? GA NAAR VOXLOG.NL**

Radboudstudent verdacht van terrorisme

Wat op 8 oktober een interessante excursie naar de Tweede Kamer moest worden, dreigde voor Izz ad-Din Ruhuleessin even uit te lopen op een nachtmerrie. De Nijmeegse student Arabisch/politicologie werd opgepakt door de politie en beschuldigd van het 'voorbereiden van een terroristisch misdrijf'.

Ruhuleessin (23) is van Moluks/Nederlandse afkomst en bekeerde zich drie jaar geleden tot de islam. Toen hij tijdens de lunchpauze van de excursie op het Binnenhof een plek zocht om te bidden, ging het mis. "De trap voor de Ridderzaal, die op dat moment geslo-

ten was, leek me wel een rustige plek. Maar een agent dacht daar kennelijk anders over. Die kwam naar me toe en wilde mijn papieren zien."

'Ik dacht eerst dat het een grapje was, maar daarna werd ik bang'

Toen uit de identiteitscontrole bleek dat de student nog een verkeersboete open had staan, moest hij mee naar het bureau. "Ik betaalde

de boete, maar bleef vastzitten in de cel. Na een uur of zo kreeg ik te horen waarom: ik werd officieel verdacht van het voorbereiden van een terroristisch misdrijf. Ik dacht eerst dat het een grapje was, maar daarna werd ik bang. Ik dacht: ze zullen toch niet iets tussen mijn spullen hebben gedaan?"

Na enkele bange uren verdween de beschuldiging echter weer net zo snel als hij was gekomen. Een agent zei 'vastgesteld te hebben' dat Ruhuleessin geen terrorist was en liet hem vrij. De student is verontwaardigd over de gang van zaken. De politie van Den Haag wil niet op het verhaal reageren. ★

FOTO: GERARD VERSCHUOTEN

Ambassadeur VS op bezoek

Een bijzonder moment. Terwijl de nieuwe ambassadeur van de VS, mevrouw Fay Hartog Levin, in Huize Heyendaal spreekt met Nijmeegse studenten, komt de mededeling dat Barack Obama de Nobelprijs voor de Vrede heeft gekregen. "Wauw", reageert de ambassadeur. "This is a moving moment. It really takes my breath away."

De Radboud Universiteit was een onderdeel van het bezoek dat de ambassadeur op 9 oktober bracht aan de stad Nijmegen. Naast het 'informele' onderonsje met een vijftiental studenten, stond ook een lunch met college van bestuur op het programma. De ouders van Hartog Levin komen oorspronkelijk uit Nijmegen, zelf sprak ze daarom van een 'sweet home-coming'.

Het kabinet wil de AOW-leeftijd verhogen van 65 naar 67 om de vergrijzing op te vangen. De vakbonden zien dit niet zitten. Wat vindt de Nijmeegse (aankomend) werknemer?

DORPSSSPOMP

Jos van der Geer (61) receptionist Huygensgebouw
"Ik ben 61, ik moet er niet aan denken om door te werken tot mijn 67ste. Gewoon tot 65 is wel genoeg. En als het dan toch zo nodig moet, vind ik dat ze niets moeten verplichten. Mensen die door willen werken, moeten die mogelijkheid dan wel krijgen."

Bram Wouters (22) student geneeskunde (foto)
"Ja, ik ben het er zeker mee eens dat de AOW-leeftijd omhoog moet. Ik vind het niet eens discussiewaardig. De levensverwachting is ho-

ger en dan moet je dus ook langer doorwerken. Om het allemaal nog te kunnen bekostigen, moet die leeftijd nu eenmaal omhoog."

Esther van Uum (24) student communicatie-wetenschap
"Tegen de tijd dat wij zover zijn, zal die leeftijd waarschijnlijk al verhoogd zijn naar 70."

Wilma Philipse (49) lid OR voor Abvakabo
"Nee nee nee! Mensen moeten net als vroeger na 40 dienstjaren met een vol pensioen eruit kunnen

gaan. Er is absoluut geen reden om een verhoging door te voeren. Een schoonmaakster heeft het na 40 jaar poetsen echt wel gehad en heeft dan gewoon recht om andere dingen te gaan doen. Het leven bestaat niet alleen uit werken."

Hans Heus (52) docent biofysische chemie
"Als wetenschapper wil je niet snel stoppen, zelfs na je 67ste niet. En zeker binnen de wetenschap is de oudere generatie ook nog zeer waardevol. Persoonlijk zou ik niet fulltime door willen gaan, maar nog wel aan

het onderzoek verbonden willen blijven."

Roos Pijpers (31) docent sociale geografie
"Met een verhoging van de AOW-leeftijd zou ik wel instemmen, maar wel met kanttekeningen. Je zou een differentiatie aan moeten brengen tussen typen werk. Een havenarbeider zou zelfs al eerder dan zijn 65e moeten kunnen stoppen. En vanaf 60 jaar zou je al moeten kunnen beginnen met afbouwen, daar kun je heel flexibel in zijn."

**BELLEN
MET**

Ilja Kramer
Redacteur RadboudNet

Begin deze week kreeg RadboudNet, het intranet voor alle medewerkers van de universiteit, een grondige restyling.

Was er grote behoefte aan een restyling onder medewerkers?

“Een tevredenheidsonderzoek gaf ons een prima zeven. Maar omdat we toch iets moesten doen met de nieuwe huisstijl van de universiteit, hebben we meteen naar de structuur gekeken. We zijn daarom met een aantal medewerkers achter de computer gaan zitten om te kijken hoe zij navigeren en we hebben een enquête gehouden.”

En wat is er nieuw?

“We hebben aan de hand van de top tien meest bezochte items, de startpagina opnieuw vormgegeven. Dat betekent dat naast nieuws en de telefoongids ook de arbeidsvoorwaarden een prominente plek hebben. Opvallende nieuwe rubrieken op de eerste pagina zijn Twitter, interne vacatures en ‘vraag en aanbod’, een soort marktplaats.”

Wat zijn de grootste kritiekpunten die uit het onderzoek naar voren kwamen?

“Informatie is niet altijd snel te vinden en ook zijn teksten soms lang en ingewikkeld. De grootste hobbel om RadboudNet te bezoeken blijkt het inloggen. Daar kunnen we helaas niets aan doen omdat we beschermde informatie aanbieden. Het onthouden van een wachtwoord kun je trouwens zelf in je browser instellen.”

Nieuwe eerste regel voor de Bijbel

De kranten stonden er de afgelopen week vol mee: het onderzoek van theoloog en bijbelwetenschapper Ellen van Wolde. Van Wolde, die op 9 oktober haar oratie uitsprak, liet de kerkelijke wereld even schudden op zijn grondvesten.

Na een diepgaand onderzoek naar de originele Bijbelteksten concludeert ze dat God hemel en aarde niet heeft ‘geschapen’, maar ‘gescheiden’. De belangrijkste regel uit de Bijbel zou altijd verkeerd gelezen zijn. Dat inzicht biedt onder meer ruimte om het scheppingsverhaal te combineren met de bewezen ouderdom van de aarde, en zelfs met fossielen. Want vóór de schepping zouden er al oermonsters in de zeeën geleefd hebben. De pers aandacht beperkt zich echter niet tot positieve reacties op het onderzoek van Van Wolde. Veel theologen beweren dat Van Wolde ‘niets nieuws’ beweert. Van Wolde: “Ze reageren direct in plaats

FOTO: ENK VAN 'T HULLENHAR

van te zeggen ‘ik moet het eerst eens rustig lezen’, wat bezielt die mensen?” ★

Zie ook het interview met Ellen ten Wolde op pagina 18.

in de media

“De DSB Bank heeft haar producten alleen kunnen verkopen omdat er vraag naar was. De verantwoordelijkheid ligt daarom onomstotelijk ook bij degenen die de verplichtingen zijn aangegaan.”

Econoom Hans van Kranenburg in het *NRC Handelsblad* (13 oktober)

voor&tegen

De Radboud Universiteit is door het magazine Lof uitgeroepen als een van de beste werkgevers voor werkende ouders.

Werken en zorgen, een vloek of een zegen?

Lidwien van der Horst
grafisch vormgever FNWI

“Ouderschap is goed te combineren met een baan, mits je daar goede afspraken over maakt en mits beide partij- en meedenkend en flexibel zijn. Toen de combinatie werken en zorgen mij wat te veel werd, omdat ik mijn zoon alleen opvoed, werd ik door de universiteit heel serieus genomen. Sinds 1 oktober werk ik tijdelijk drie in plaats van vier dagen, en kan, als de zorg dit weer toelaat, volgend jaar weer vier dagen gaan werken. Dit is allemaal netjes vastgelegd. Ik lever er financieel behoorlijk op in, maar de zorg voor mijn kind is me meer waard dan het geld dat ik verdien.”

Margot van Mulken
hoogleraar Bedrijfscommunicatie

“Niets is zo verlamdend als collega’s die alsmat weer zwanger worden, en er ineens een hele tijd niet zijn. En als ze er dan weer zijn, gaan ze ineens niet meer mee de kroeg in, hebben ze ineens geen gevoel voor humor meer en drogen ze – werkwise gezien – volledig op, want er moet zo nodig naar kinderdagverblijven gesjouwd worden, of naar vioolles, of naar opa’s en oma’s die het allemaal niet meer aankunnen. Dus wat mij betreft plannen pubers hun kroost zo vroeg mogelijk in, hebben wij er geen last meer van.”

Kwestie van vertalen

Voor een atheïst zijn goden en andere hemelse verzinsels moeilijk serieus te nemen. Bij Genesis denk ik eerder aan Peter Gabriel (die andere god), dan aan een man met baard die in zes dagen de aarde schiep. Net als veel van hun geloof gevallen katholieken van de generatie X is de Bijbel geen uitgangspunt meer, eerder een boeiend historisch document. Toch voelde ik iets van onbehagen toen hoogleraar Ellen van Wolde ons kwam vertellen dat het scheppingsverhaal niet klopt. De eerste zin van de Bijbel is altijd

verkeerd vertaald. Alsof je een geschiedenisboek zomaar kan herschrijven. Wist je dat Napoleon de slag bij Waterloo eigenlijk had gewonnen? Was verkeerd vertaald. De Spaanse Inquisitie was in feite een liefdadigheidsinstelling. Altijd beroerd vertaald. Bonifacius was eigenlijk in Mokum vermoord. Tikfoutje van monniken. Nijmegen de oudste stad? Ik zou mijn geld er niet meer op inzetten. ★

Chris-Jan van der Heijden / hoofdredacteur Vox

red

Tuf koekie

Mijn Engels is niet goed genoeg. Dat is onomwonden vastgesteld door een Quick Placement Test, een computertoets, die ik gedaan heb op het in'to toen het nog gewoon UTN heette. Nee, ik ga geen grapjes maken over de nieuwe naam, dat hoeft niet. Pijn doet het wel. Wat denkt zo'n computerprogramma wel? Dat het mij even quick kan placent? Binnen een kwartier stond ik buiten. Met een onvoldoende.

Van mijn faculteit mag ik dus in de toekomst geen college in het Engels geven, want zonder gekwalificeerde docenten willen ze niet voor de dag komen. Gelijk hebben ze natuurlijk, internationalisering voor alles. En gelukkig geef ik Frans. Maar het schrijnt. Ineens kon ik mij verplaatsen in de briesende studenten die ik soms aan mijn deur tref, omdat ik het aandurf een 4 of een 5 uit te delen. Die kunnen zich ook niet voorstellen dat ze onder de maat zijn. Nu stond ik zelf te stampvoeten. En ik kon mijn woede niet eens luchten op een docent, ik kon niet eens op hoge toon tekst en uitleg eisen, ik had alleen een mies computerschermpje, dat nog lullig was vormgegeven ook. Met van die letters voor slechtienden. En van die kinderachtige plaatjes en cartoons. Het was een test van niks.

Mismoedig droop ik af. Ik heb mezelf nog pijn gedaan bij het nijdig trappen tegen een blinde muur. Bij mijn kamer stond Roel te wachten. Hij wilde feedback op een werkstuk dat ik had gecorrigeerd. Ik zette me schrap, want Roel is geen hoogvlieger, en de dag was al slecht begonnen, dus het zou waarschijnlijk nog erger worden. Roel ging zitten, nam een pen ter hand en luisterde. Hij zei niet veel, hij knikte alleen. Ik vroeg: "Dacht je zelf dat je het goed gemaakt had?" "Ja", zei hij eerlijk. "Maar ik snap nu wel dat het niet voldoende was. Ik ga eraan werken." Ik viel even stil. Dat kon ik dan weer van Roel leren. Ik heb het even opgezocht: 'humble' heet dat in het Engels. ★

"Scouts zijn overwegend mannen in hoge posities die hun overwegend mannelijke netwerken inzetten om nieuw talent te werven. Mannen hebben eerder het vertrouwen in de mannelijke kandidaat."

Bedrijfswetenschapper **Marieke van den Brink** benadrukte 10 oktober op *Kennislink* fijntjes hoe de benoemingsprocedures op universiteiten in zijn werk gaan.

Pleidooi

Mail je brief naar redactie@vox.ru.nl

Newton grootste fysicus

Hoogleraar Mathematische fysica Klaas Landsman verdedigt Newton 21 oktober op de verkiezing van de Grootste Natuurkundige georganiseerd door *de Volkskrant*, *NWT* en *het Nederlands Tijdschrift voor Natuurkunde*. De tekst komt uit het videopleidooi van Landsman. Zie ook: www.vk.tv/kennis

'With him there is no measure', dit waren de woorden van Sam Westfall, de belangrijkste biograaf van Newton. En ik werd overvallen door een soortgelijk gevoel toen ik voor het eerst met Newton werd geconfronteerd, en wel met zijn standbeeld in de kapel van Trinity College in Cambridge. Dat

standbeeld staat op een manshoge sokkel en daar staan in het Latijn de woorden 'Hij die met zijn verstand de menselijke soort oversteeg' in gebeiteld. Ik heb

uren bij dat standbeeld gestaan. En door mij heen laten gaan wat hij allemaal bedacht heeft, wat de wetenschap aan hem te danken heeft. Hoe vat je zo een gigant toch in woorden? Het uitzonderlijke van Newton is dat hij op drie gebieden van de natuurkunde aan de absolute top staat, in de experimentele natuurkunde, de theoretische natuurkunde en de mathematische natuurkunde. Ten eerste als experimentator. Hij bouwde zijn eigen apparatuur, die van bijzonder hoge kwaliteit was, daarbij mat hij zeer precies. Hij was daarnaast tevens de eerste die aan hypothesetoetsing deed, wat nog altijd de kern van de wetenschap is. In het beroemdste experiment komt dit allemaal mooi naar voren. Hij liet zien, door een prisma te gebruiken, dat wit licht uit alle kleuren van de regenboog bestaat. Als theoretisch fysicus toonde hij aan dat deeltjes niet alleen door botsing, maar ook door krachten op afstand op elkaar inwerkten. Dat paste hij toe op het zonnestelsel. Daarmee was Newton de eerste die de beweging van de planeten kon begrijpen. Ten derde als mathematisch fysicus, waarbij ik absoluut geen concurrentie zie, omdat Newton de wiskundige vergelijkingen zelf bedacht zoals integraal- en differentiaalvergelijkingen. De gehele toegepaste wetenschap is daarop gebaseerd. Sinds Newton weten we dat er überhaupt natuurwetten bestaan. Vóór Newton bestond de natuurkunde uit speculatie. Hij vormde de huidige natuurkunde.

cartoon

Nijmegen wint Academische Jaarprijs

Dans om de centen

Een dance-event tijdens de Vierdaagse, waarbij muziek en licht gestuurd worden door geheimzinnige kosmische deeltjes uit het heelal. Met dat spectaculaire plan won het team van de Nijmeegse fysicus Sijbrand de Jong op 7 oktober de Academische Jaarprijs (100.000 euro). De Jong over de totstandkoming van een spraakmakende inzending.

Het idee

“Deeltjes uit het heelal gebruiken om een installatie van muziek en geluid aan te sturen is een idee waar ik al zo’n tien jaar mee rondloop. Maar het is vrijwel onmogelijk voor dit soort plannen geld te krijgen. De gedachte kwam weer boven met de komst van de Academische Jaarprijs, maar het voelde nog niet helemaal lekker. Het zou goed voorbereid moeten worden, met een brede basis, zodat het geen typisch *nerdenproject* zou worden. Hoe kon ik dat voorkomen? Het antwoord diende zich aan toen ik via het Honours Programma in contact kwam met studenten van andere disciplines, die wel interesse hadden in de natuurwetenschappen. De ontbrekende schakel.”

Kick off

“Het team van studenten en onderzoekers, dertien man sterk, brainstormt op een pizza-avond over het definitieve concept waarmee we de strijd aangaan. We maken de keuze voor het muziekgenre dance. We willen ons vooral op jongeren richten. Wel blijven we nog in dubio over

de schaal van het project. Het meest realistisch lijkt om Cosmic Sensation als onderdeel in te schuiven bij een bestaand evenement. Anderen vinden dat we helemaal *over the top* moeten met een groot, zelfstandig dance-event. We hakken de knoop nog niet door, maar het plan is al voldoende concreet om als inzending in te sturen.”

‘Als jullie winnen, staan wij garant voor die andere ton’

Het filmpje

“We zijn door naar de laatste acht. Het voorstel, conform de reglementen niet langer dan vierhonderd woorden, heeft de jury overtuigd. Nu wordt het mens. We moeten een website bouwen, maar belangrijker nog: we krijgen airtime bij de VPRO om steun te verwerven voor Cosmic Sensation. Vijf minuten. We willen een animatiefilmpje maken waarin we het hele verhaal van zwart gaten en super-

snelle deeltjes aanschouwelijk kunnen maken. Mijn vriendin, zelf videoproducent, weet wel iemand: Erik van Schaaik. ‘Is hij goed?’, wil ik weten. ‘Mwoah, hij kan wel wat.’ En zo wordt het filmpje gemaakt door Van Schaaik die, zo blijkt later, vorig jaar bijna de Nederlandse inzending voor de Oscars leverde. Ja, hij kan wel wat. Maar de VPRO doet moeilijk. Op het laatste moment komen ze met aanvullende instructies. ‘We willen jullie in die vijf minuten ook nog interviewen. Je wilt een filmpje laten zien? Hm, kun je niet iets met powerpoint doen, of een flipover?’ Een flipover? Ik ga bijna door het lint, maar blijf kalm. Vanuit het Fermilab in Chicago, waar ik op dat moment aan onderzoek met de deeltjesversneller werk, communiceer ik met de bijkans wanhopige Van Schaaik. Uiteindelijk blijft er een film van ruim twee minuten over, met één minuut animatie. Maar wel een briljante minuut.”

De techneut

“In de trein vanuit Brussel tref ik Bas Bloem, hoogleraar Neurologie in Nijmegen, die net zijn veelbe-

sproken ‘Oratie 2.0’ heeft gehouden. Een technisch hoogstandje. Ik vertel hem over ons project. ‘Ga eens praten met Barney Broomer,’ zegt hij, ‘die was jarenlang het technisch brein achter de supershows van dj Tiësto.’ Een gouden tip: Barney blijkt geweldig. Het hele idee van een beperkt concept in combinatie met iets anders veegt hij gelijk van tafel. Barney vindt niet alleen dat Cosmic Sensation een zelfstandig gedragen event moet worden, hij heeft er ook al een ruimte voor: de grootste tentdome van Europa. Hij is een technisch wonder: wat wij bedacht hebben, kan hij niet alleen uitvoeren, hij maakt het beter. Barney heeft mijn hart gestolen.”

De Vierdaagse

“Het blijkt dat de Radboud Universiteit een ‘kwestie’ heeft met de Academische Jaarprijs en niet van plan was nieuwe initiatieven te ondersteunen. Maar nu we zo ver zijn, maakt die reserve snel plaats voor enthousiasme. Hoofd Communicatie Johan van de Woestijne blijkt nog een mannetje te kennen bij de gemeente die betrokken is bij de Vier-

‘Rommelige organisatie’

De Academische Jaarprijs, een coproductie van NRC, VPRO en wetenschapsorganisatie NWO, is in de universitaire wereld niet onomstreden. Na de eerste editie in 2006 trok de Radboud Universiteit zich, samen met enkele andere universiteiten, terug als actieve deelnemer. Als reden werd opgegeven de buitengewoon grote inspanning, terwijl daar voor de niet-winnaars nauwelijks wat tegenover stond. Daarnaast klonk in de wandelgangen behoorlijk wat kritiek op de organisatie. Die zou rommelig zijn. Het was individuele wetenschappers van de Radboud Universiteit echter niet verboden om, zoals De Jong deed, deel te nemen aan de Jaarprijs. Maar terugkijkend op het wedstrijdverloop herkent de fysisch wetenschapper zich nog altijd in de kritiek van destijds. “Het hele proces verliep nog altijd

rommelig. Dat begon al bij de inschrijving: het was onduidelijk waar en wanneer je moest inschrijven en er circuleerden verschillende tegenstrijdige reglementen.”

De voorbereiding van de VPRO-uitzending verliep ook chaotisch, vertelt hij. En op de finaledag was de ondersteuning zelfs “belachelijk slecht. Eigenlijk was elk van de acht finaleteams professioneler dan de organisatie.” Ontzettend jammer, noemt hij dat. “Ik denk dat er veel te weinig aandacht is voor wetenschapscommunicatie naar een groot publiek. We hebben de publieke opinie nodig, want ze beïnvloedt de politiek en die beslist weer over onze budgetten.” Een initiatief als de Academische Jaarprijs is volgens hem dan ook prijzenswaardig, mits goed uitgevoerd.

daagsefeesten, Wijnand Kok. Hij regelt een gesprek met hem en met Teddy Vrijmoet, de grote vrouw achter de feesten. Beide hebben ‘executive power’, dus dat praat al een stuk gemakkelijker. Het wordt een heerlijk gesprek. Eerst wat gereserveerd, zo van: goed idee, maar kan het niet beter apart van de Vierdaagsefeesten? Maar al snel zijn ze helemaal om. We sluiten af met een toezegging dat ons project een prominente plaats krijgt

tijdens de Vierdaagsefeesten van 2010.”

Geld

“Dan is er nog de financiële kwestie. Het eventuele prijzengeld blijkt ‘slechts’ voldoende om de helft van de begroting te dekken. De andere 100.000 ontbreekt nog. Maar volgende week moet het voorstel de deur uit. De toevoeging dat we nog voor een ton aan sponsors moeten vinden, gaat vast niet goed vallen

bij de jury. Maar zelfs die beer kan uit de weg geruimd worden. Het enthousiasme is via Johan van de Woestijne inmiddels ook doorgedrongen tot het college van bestuur. Eén dag vóór de deadline van de inzending van het definitieve voorstel komt het verlossende woord van Roelof de Wijkerslooth: als jullie winnen, staan wij garant voor die andere ton. Daarnaast blijkt Barney gepraat te hebben met Black Hole Recordings, een label dat Tiësto

groot heeft gemaakt. Zij bieden ons dj’s aan en de mogelijkheid een cd uit te brengen. Daarmee is het verhaal rond als we op 7 oktober naar de eindpresentatie gaan.”

Finale

“Leiden, Museum Boerhaave. De eerste finaleronde worden we getroffen door rampen en ellende: miserabele faciliteiten, slechte regie, een karretje rijdt onze kabel kapot. De hele zaal moet wachten en kijkt toe hoe Barney, cool als wat, de microdraden weer aan elkaar frummelt. Ondanks alle problemen gaan we door naar de finale, met Delft. Dit keer gaat alles perfect. De presentatie, de techniek. We zijn *in the zone*, Delft is geen match voor ons. Voordat minister Plasterk even later het verlossende woord geeft, weet ik het eigenlijk al.” ★

Tekst: Rob Goossens

Foto: Peter Schipper

Gert-Jan Hospers
*‘De stad zit
tussen de oren’*

Bijzonder hoogleraar Gert-Jan Hospers (35) vindt dat citymarketeers meer oog moeten hebben voor het gevoel dat mensen hebben bij een stad. Een stad is tenslotte geen wasmachine. Hij pleit voor ‘warme citymarketing’ die de bevolking aan de stad probeert te binden en daarbij inspeelt op de geografie van het geluk. “Gaandeweg ben ik steeds softer geworden.”

1 *Vanwaar de titel van je oratie 'Een kleine geografie van het geluk'?*

“Volgens mij, en dat geeft de titel goed aan, is geluk verbonden met de plek waar je woont. Je zou kunnen stellen dat de keuze die mensen maken om ergens te gaan wonen een van de belangrijkste keuzes in hun leven is. Een student die in Nijmegen gaat studeren, ontmoet hier zijn vrienden, misschien z'n toekomstige partner, krijgt hier een stageplek, wellicht zijn eerste baan. Ik benadruk dat het belangrijk is om daar een keer bij stil te staan. Uit recent Amerikaans onderzoek, 'The Place and Happiness-survey', blijkt dat de woonplaats hoog scoort als factor die bijdraagt aan het geluk. Op één staan persoonlijke relaties zoals familie, vrienden en partner, op twee staat het werk dat iemand doet en daarna komt de plek waar mensen wonen. Nog vóór het inkomen. Ik vraag mensen bij lezingen wel eens: bent u bereid om naar een andere regio in het land te verhuizen voor 1000 euro netto extra per maand? Veel mensen zeggen dat ze dat uiteindelijk niet zouden doen.”

2 *Wat vinden ze zo belangrijk aan hun woonplaats?*

“De doorslag geeft de esthetische kant van hun stad. Een mooi stadsbeeld, voldoende groen en wandelpaden. Met name het groene is voor veel mensen belangrijk. Niet dat ze elke dag in dat groen gaan fietsen, maar de gedachte dat het kan is blijikbaar al voldoende. Ook de mentaliteit van de bewoners – de mate van openheid en vrien-

delijkheid – wordt genoemd. Maar dit alles geldt alleen als de basisvoorwaarden, zoals goede scholen en betaalbare huizen, op orde zijn.”

3 *Je signaleert dat citymarketeers een stad vaak benaderen alsof het gaat om de verkoop van een was-machine. Is dat erg?*

“Jazeker. Een stad is veel te complex om als product in de markt te zetten. Mensen hebben een gevoel bij hun woonplaats, een emotionele band. Geografen gebruiken daar de term 'sense of place' voor. Citymarketeers zouden daar meer nadruk op moeten leggen: op het gevoel dat mensen hebben bij een stad. Elk jaar verhuist 10 procent van de Nederlanders, ruim anderhalf miljoen mensen. Maar de meesten verhuizen binnen hun eigen gemeente. Ook vanwege de sociaaleconomische binding natuurlijk, zoals de kinderen die er naar school gaan. Zelfs als ze werk krijgen in een andere plaats, pendelen mensen liever met de trein of de auto naar het werk dan dat ze uit hun gemeente vertrekken.”

4 *Hoe zet je de stad wel goed op de kaart?*

“Veel gemeenten proberen nieuwkomers aan te trekken, ze investeren vooral in wat ik 'koude citymarketing' noem. De vraag is hoe nuttig deze koude citymarketing is. Mensen verhuizen immers niet zomaar. Ik pleit ervoor om de woonwensen van de eigen bevolking als uitgangspunt te nemen en dus in te spelen op de geografie van het geluk. Geef de eigen inwoners, de

eigen bedrijven de ruimte. Dat vraagt om 'warme citymarketing', die de bevolking aan de stad probeert te binden en voorkomt dat ze vertrekt. Verbeter bijvoorbeeld de bereikbaarheid van bestaande bedrijvenlocaties. Warme citymarketing is ook voor bollebozen relevant. Studenten zijn een groep waar je als stad trots op moet zijn: ze zijn de toekomst. Alleen zijn ze vaak weer weg voor je er erg in hebt. De belangrijkste reden van kersverse afgestudeerden om uit hun studiestad te vertrekken, is het gebrek aan passende banen of althans het beeld dat er geen banen zouden zijn. Maar is er echt geen werk voor deze groep? In hun citymarketing moeten universiteitssteden meer doen om de aansluiting tussen studie en lokale arbeidsmarkt te verbeteren. Met meer stageplaatsen, studie-werktrajecten en traineeships.”

5 *Nijmegen profileert zichzelf als oudste stad van Nederland. Een schot in de roos?*

“Ik denk dan: maak het ook zichtbaar. Ik heb al gepleit voor een Romeinse hamburgertent tegenover het Centraal Station. Ik zou de naam van het Centraal Station trouwens ook veranderen in Statio Centralis Novio Magus. In Newcastle upon Tyne, Noordoost-Engeland, maken ze ook reclame met hun Romeinse verleden. Maar daar zie je op het Centraal Station 'no smoking'-borden met daaronder in het Latijn 'noli fumare'. Dat werkt natuurlijk, zoiets vergeet je nooit meer. In Nijmegen zie ik dat nergens. Denk even aan die

sense of place, je moet het kunnen voelen, ruiken, zien. De stad is een zintuiglijke totaalervaring.”

6 *Je hebt economie, Nederlands recht en bestuurskunde gestudeerd en doceert ook aan de Universiteit Twente. Hoe ben je op die 'softe kant' gekomen?*

“De aanleiding is autobiografisch. Ik ben Tukker en heb een tijdje in Den Haag gewoond. Daar kreeg ik te maken met veel vooroordelen over Twente. Als ik kennissen uitnodigde voor een weekendje Twente zeiden ze: 'Nee joh, dat is toch veel te ver.' In Den Haag kwam ik erachter dat de grootste provincialen van ons land eigenlijk in de Randstad wonen. Later ben ik terug naar Twente gegaan, ik had last van heimwee. Kattenheimwee, naar de plek. En hondenheimwee, naar de mensen. Eenmaal terug besloot ik te gaan kijken naar de minder tastbare factoren die een rol spelen bij de keuze die mensen maken voor een regio en een locatie. Gaandeweg ben ik steeds softer geworden. Ik ben erachter gekomen dat er meer is dan de harde cijfers. Dat hoe mensen over een stad denken, bepalend is voor hun keuze voor een woonplaats. De stad zit letterlijk tussen de oren.” ★

De oratie 'Een kleine geografie van het geluk' van Gert-Jan Hospers vindt plaats op donderdag 15 oktober (15.45 uur). Voorafgaand is er in de Aula een symposium over city- en regio marketing, aanvang 13.30 uur, de toegang is gratis.

Tekst: Martine Zuidweg
Foto: Erik van 't Hullenaar

Nieuw studentenhuis voor
studenten met autistische stoornis

‘Ik hoef het hier niet alleen te doen’

Dit collegejaar werd het eerste autistenstudentenhuis van Nederland in Nijmegen geopend. Bewoner van het eerste uur, rechtenstudent Rosalie, neemt Vox een dagje mee op sleeptouw. “In een normaal studentenhuis zou ik op mijn kamer blijven zitten tot ik écht honger krijg.”

Het is stil in het studentenhuis aan de Groesbeekseweg. Begeleider Wilke opent de deur en laat het bezoek in de enorme woonkamer achter om Rosalie te halen. De meeste bewoners slapen nog. Voorzichtig betreedt Rosalie even later op warme sloffen de kamer, ze is lang en tener, met krullend haar en zonder een spootje make-up. Op de bovenste verdieping – zo ver mogelijk verwijderd van het leven beneden – heeft ze haar eigen kamer. Licht en ruim, met

boven haar bureau een schema (7.50 uur: opstaan, 8.15 uur: ontbijt, 8.30 uur: Vox) en links van de deur een tafeltje met daarop een puzzel.

Rosalie staat elke dag om acht uur op. Voor het ritme. De enige vrouwelijke bewoonster van het huis moet nog wennen aan haar zes mannelijke huisgenoten. Zelf woont ze al sinds mei in het huis, de rest kwam er met de officiële opening in augustus bij. Dat was niet echt gemakkelijk: was ze er net aan gewend om op zichzelf te wonen, begon de va-

kantie en moest ze terug naar haar ouders in een dorpje vlakbij Zwolle. Toen ze in augustus terugkeerde, was het huis ineens gevuld met mannen. De eerste gezamenlijke maaltijd – vaste prik op maandag – was geen pretje. Rosalie schrok van het geluid en de mensen om zich heen. Nu, begin oktober, is ze er nog steeds niet helemaal aan gewend geraakt. Inmiddels wel aan hun aanwezigheid, maar het contact met de jongens is nog moeilijk. Een meisje erbij zou leuk zijn, vindt Rosalie, maar ja,

zegt Wilke: “Er zijn nu eenmaal veel meer mannelijke autisten, slechts één op de tien autisten is vrouw.” Rosalie (21), derdejaars student rechten, was bereid om Vox een dag mee te laten kijken in het eerste studentenhuus van Stumass (Wonen voor studenten met ASS, www.stumass.nl), een huis waar studenten met ASS (autisme spectrum stoornis) wonen in een beschermde woonvorm. Het lijkt Rosalie goed als andere studenten weten wat het betekent om een autistische

stoornis te hebben. Daarom zei ze ook ja tegen *de Volkskrant*, het *AD* en misschien straks ook tegen de camera's van *Omroep Gelderland* – daar moet ze nog even over nadenken. *Hart van Nederland* werd resoluut geweigerd door de bewoners.

Een lijstje maken

Het doel van het Stumass-huis is dat deze studenten leren om na twee jaar volledig zelfstandig te wonen. Op 1 november wordt het tweede huis voor studenten met een autistische stoornis ge-

opend, ook in Nijmegen. De bedoeling is dat er snel uitgebreid wordt naar andere studentensteden in Nederland.

We vragen Rosalie hoe het voor haar zou zijn om in een ‘normaal’ studentenhuus te wonen. Ze denkt lang na, terwijl haar ogen heen en weer schieten tussen de interviewer, de woonkamer en plekken waar geluid vandaan komt – zo valt er na vrijwel elke vraag die haar wordt gesteld een bedachtzame, tikje zenuwachtige stilte. “Dan zou ik op mijn kamer blijven zitten. Boodschappen zou ik pas gaan doen als ik écht honger heb.” Rosalie’s autistische stoornis uit zich in problemen met sociale contacten, in een slecht concentratievermogen en in grote moeite met het verwerken van veel informatie. “Als ik veel informatie binnenkrijg, of als er veel tegelijk gebeurt, raak ik het overzicht kwijt en kan ik het niet meer volgen.”

En dan?

“Dan trek ik me terug en zeg ik niks. Ik weet dat het niet goed is om weg te lopen, ik probeer dat ook minder te doen. Als iemand me helpt om alles op een rijtje te zetten, lukt het meestal wel weer.”

Wanneer was de laatste keer dat zoiets gebeurde?

“Pas geleden, we hadden gegeten met z’n allen. Het was druk en chaotisch, waardoor mijn hoofd vol raakte. Ik ging naar mijn kamer, maar kon me daar ook nergens meer op concentreren. Pas later op de avond lukte het me om weer te ontspannen.” Puzzelen, bijvoorbeeld, helpt haar daarbij. Of door even te praten met een begeleider. Elke dag van 8.00 tot 13.00 uur en van 15.00 tot 23.00 uur is er een begeleider in huis. Er zijn er vier in totaal, met voor iedere bewoner een individueel begeleider die hen wekelijks apart neemt voor een ‘officieel gesprekje’. Wilke Bakelaar is de begeleider van Rosalie. Vandaag is ze er ook bij. Ze kijkt en knikt bemoedigend naar Rosalie als deze naar woorden zoekt om de vragen te beantwoorden. Elke week praten ze samen in het kleine begelei-

Helpende hand Radboud Universiteit

De Radboud Universiteit probeert studenten met een autistische stoornis of een andere handicap zoveel mogelijk hulp te bieden. In april 2009 startte de dienst Studentenzaken een nieuw project: 'Optimaal studiesucces voor Studenten met een Specifieke Hulpvraag'. In dit project wordt gewerkt aan de volgende doelen:

- **HET 'MAATJESPROJECT'**, waarin gemotiveerde studenten geselecteerd worden, getraind en begeleid om als maatje te fungeren voor studenten met een specifieke hulpvraag/functiebeperking (zoals autisme, AD(H)D of depressie). Op dit moment zijn er 26 maatjes actief en worden er 34 studenten wekelijks begeleid.
- **POSITIEVE BEJEGENING** training en voorlichting voor docenten/studentenbegeleiders van alle faculteiten om beter om te kunnen gaan met studenten met een specifieke handicap. Bijvoorbeeld bij een mondeling tentamen of college.
- **CENTRAAL INFORMATIEPUNT** begin 2010 moeten er een fysiek informatiepunt en een toegankelijke, informatieve website gerealiseerd zijn, voor alle vragen over studeren met een specifieke hulpvraag. Tot die tijd kunnen studenten terecht op www.ru.nl/studenten/begeleiding/functiebeperking.
- **SAMENWERKING MET DESKUNDIGEN**, bijvoorbeeld een samenwerking met het UMC St Radboud voor een snellere diagnostiek van autisme spectrum stoornissen en samenwerking met het Ambulatorium om een laagdrempelige doorverwijzing voor diagnostiek en/of behandeling te bevorderen.
- **VERGEMAKKELIJKEN OVERGANG VWO - WO** afgelopen juni werd er een voorlichtingsbijeenkomst voor aanstaande studenten met ASS en hun ouders georganiseerd. De communicatie met middelbare scholen wordt verbeterd, zodat er een tijdige en goede begeleidingsoverdracht bewerkstelligd kan worden.

Voor een advies over passende voorzieningen en ondersteuning, kun je terecht bij de studentendecanen. Zij zijn te bereiken op 024-3612345 of via balie@dsz.ru.nl.

derkantoortje in huis over de dingen waar Rosalie aan wil werken. Bijvoorbeeld over boodschappen doen. Geen sinecure voor iemand met een autistische stoornis. "Ik vind het moeilijk om te kiezen wat ik wil eten. Daarom maken we eerst een lijstje." Wilke: "In het begin deden we dat samen, maar nu maak je het lijstje soms ook alleen. Daarna doen we samen boodschappen. Of ben je ook al een keer alleen geweest?" Rosalie: "Vorige week voor het eerst."

Kiezen altijd weer lastig
Om tien uur wandelt Rosalie

met Wilke naar de supermarkt. Op dit tijdstip worden de spitsuren met mensenmassa's in de Albert Heijn mooi vermeden. Wie door Rosalie's ogen naar de schappen kijkt, valt het ineens op dat er wel twintig soorten brood zijn, minstens dertig soorten koekjes en talloze Sultana-smaken. Rosalie: "Er zijn zoveel producten, ik kan lang twijfelen welke ik zal nemen. En dan de kassa, ik vind het eng dat ik moet afrekenen en misschien iets moet zeggen." Dat is haar tweede probleem met supermarkten: "Er zijn veel mensen om me heen in een winkel. Ik weet niet wat ze gaan

doen, of ze iets zullen zeggen. Ik vind het een enge gedachte dat ik dan iets terug moet zeggen." En dan merk je pas dat je zelfs in zoiets anoniems als een grote supermarkt, toch contact hebt met mensen. Je zegt sorry als je bijna tegen iemand aanloopt, je vraagt of je er even bij mag als iemand het kaasschap blokkeert en je weigert beleefd als de caissière je koopzegels aanbiedt. Allemaal hindernissen voor Rosalie. Maar het gaat nu wel iets beter dan voorheen, mede dankzij een assertiviteitstraining die ze volgde op de universiteit. "Ik vind het nog steeds moeilijk, maar ik ben minder bang dat mensen het gek vinden wat ik zeg en ik ben minder gespannen." Op de training leerde ze hoe ze een gesprek moet voeren. "Ik moet praten over gemeenschappelijke interesses, en ik moet doorpraten als iemand iets tegen me zegt. Het lukt me al beter om een gesprek op gang te houden."

Maatje

Op de universiteit heeft dat nog niet geleid tot gezelschap voorafgaand aan de colleges en tijdens de pauzes. Rosalie: "Die momenten vind ik heel lastig. Iedereen praat dan met elkaar. Ik zit meestal alleen, dat vind ik niet leuk. Er is één meisje dat wel eens bij me komt zitten, maar ze is er niet altijd. Dan probeer ik wat te lezen, maar daar kan ik me niet op concentreren als er studenten om me heen aan het praten zijn." Die concentratie is een probleem, zowel in de collegezaal als 's avonds thuis, als Rosalie moet studeren maar

alle jongens thuis zijn en geluid maken. “Ik vind het moeilijk om alles te volgen in mijn studie. Het gaat vaak te snel en ik ben snel het overzicht kwijt.”

Om haar te helpen het overzicht te behouden, doet Rosalie mee met het maatjesproject van de universiteit (zie kader). “Mijn maatje en ik spreken één keer per week af, en dan hebben we het over wat wel en niet goed gaat met mijn studie, mijn planning en met mijn contact met andere studenten. Vooral met het maken van mijn planning helpt het echt om met haar af te spreken, als ik het overzicht verlies, kijken we samen wat we eraan kunnen doen.”

Veel colleges heeft Rosalie niet bij rechten, vandaag hoeft ze pas om kwart voor vier bij een hoorcollege bestuursrecht te zijn. Toch staat ze vroeg op, want er is genoeg te doen. Alles lijkt bij haar wat trager te gaan. Ze loopt zelfs bedachtzaam. Het college voorbereiden kost haar meer tijd, net als boodschappen doen. Om kwart voor zes komt Rosalie terug van college en om zes uur wordt er gegeten. Dat is niet altijd even leuk: met een beetje pech praten haar mannelijke disgenoten dan over computerspellen of televisieprogramma's waar ze nog nooit van heeft gehoord. “Maar soms hebben we het ook over de dingen die we allemaal lastig vinden vanwege ons autisme, zoals contact maken en dingen regelen, en die herkenning vind ik heel prettig. Ik hoef het hier niet alleen te doen.”

Pannenkoeken

Om zes uur staat Rosalie met de

begeleider van die avond, Femke, pannenkoeken te bakken. “Het is een feestmaal,” zegt Femke, “omdat jij er bent.” Femke is bijna klaar met haar studie orthopedagogiek en werkt ongeveer twee avonden per week van drie tot elf uur in het huis. Vier van de zes huisgenoten van Rosalie eten mee vanavond. De een stelt zich meteen voor, de ander accepteert de uitgestoken hand zichtbaar met moeite. Geen van allen willen ze op de foto, alleen Marco vindt het goed als hij on-

‘Ik zou het best redden denk ik, in een gewoon studentenhuus, maar dit is beter voor me’

der een andere naam geciteerd wordt en onherkenbaar gefotografeerd. Het label ‘autist’ is er snel opgeplakt en dat is niet altijd leuk. Marco: “We waren eigenlijk van plan om voor deze gelegenheid heel hard rondjes door de kamer te gaan rennen, met borden te gaan gooien en in ons eten te kwijlen.” Terwijl de heren graaien naar de spekpannenkoeken die Femke op tafel heeft gezet, ouwehoert Marco met de drukste van het stel over gitaren en de computerspeltjes. De rest zit er zwijgend bij, soms stil glimlachend als de twee er weer een pittige online ingooien.

Rosalie, dit bedoelde je dus met gesprekken waar je niks mee hebt. Jongens, moeten jullie niet een beetje rekening houden met de dame aan tafel?

“Waar moeten we het dan over

hebben?” En: “We hebben d'r gisteren laten winnen hoor, met een computerspel.”

Hoe is het voor jullie om hier te wonen?

“Eerst zag ik het niet zo zitten,” zegt een van de jongens, “ik was bang dat het weer zo'n typische woongroep voor autisten zou zijn waarin je verplicht om elf uur naar bed moet, dat soort achterlijke regeltjes. Maar dat bleek hier niet het geval: we zijn vrij om te doen wat we willen, maar worden daar wel bij gehol-

pen. Als ik een vraag heb, of er niet uit komt met mijn planning, kan ik altijd op iemand terugvallen. Ik zou het best redden denk ik, in een gewoon studentenhuus, maar dit is beter voor me.” *Zijn jullie al vrienden geworden?* Marco: “Drie van ons volgen dezelfde studie, dus wij gaan wat meer met elkaar om. Iedereen respecteert elkaar. Kijk, ieder mens is verschillend, en bij ons zijn die verschillen nog wat extremer. Dus de een is extreem rustig en de ander extreem druk.”

Maar er is één gemene deler: jullie hebben allemaal een autisme stoornis, in verschillende varianten. Weten jullie van elkaar wie wat heeft?

Marco: “Iedereen weet van zichzelf wat 'ie heeft en als dat heel erg opvalt weet de rest het ook.”

Hoe merk je zelf dat je PDD-NOS hebt?

Marco: “Bijvoorbeeld afgelopen weekend, toen ik oogcontact lastig vond.”

Flirten, bedoel je?

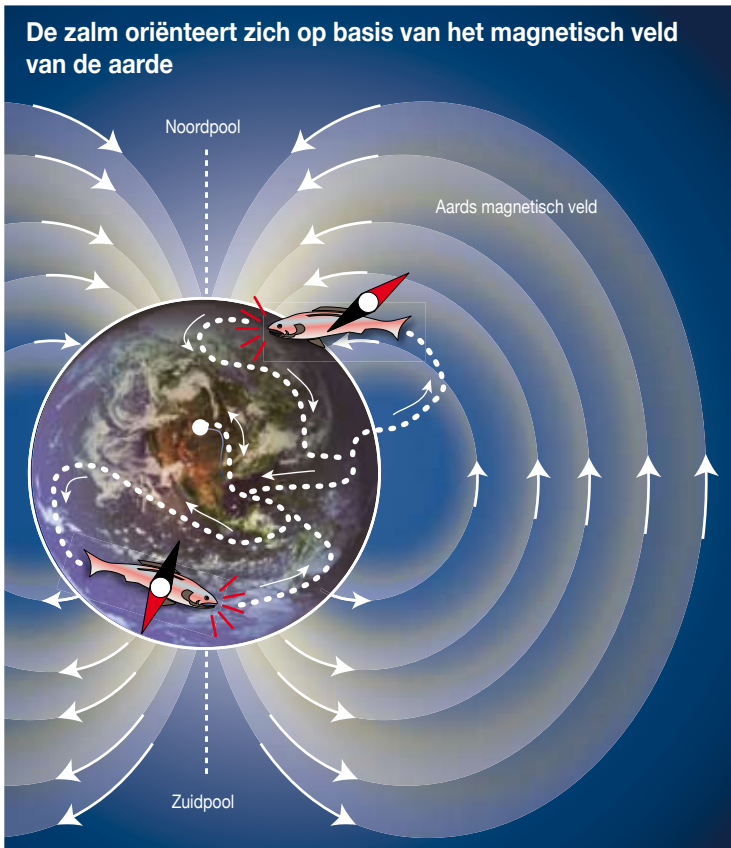
Marco, verlegen: “Ja, zoiets. Met zo'n vrouwending.”

Femke: “Nou ja, Roos, hoor je dat? Dat zeg je toch niet Marco.” Marco, spottend: “Dat hoort bij mijn autistenspectrum, dat ik het verschil niet weet tussen mensen en objecten.”

Rosalie zit er stilletjes bij, met een blosje op haar wangen pakt ze steeds als laatste de overgebleven pannenkoek. Toch lijkt ze meer ontspannen dan vanmorgen. Haar antwoorden komen sneller en de glimlachjes zijn veelvuldiger. “Ik vind het nog steeds spannend hoor. Maar ik raak niet meer zo afgeleid door de fotograaf als eerst.”

Het tafereel is huiselijk, vijf studenten en hun jonge begeleider rond de tafel vol pannenkoeken, stroop en poedersuiker. Zelfs de grootste druktemaker is keurig stil als Femke voor het eten om een minuutje stilte vraagt en hij brengt net als de rest gehoorzaam na het eten zijn bord en bestek terug naar de keuken als Femke dat zegt. Na de afwas verdwijnt iedereen weer naar zijn eigen kamer, of naar de grote televisie in de woonkamer. Rosalie blijft hier voorlopig nog wel even wonen. “Ik moet nog ongeveer drie jaar studeren, maar als het eerder goed gaat, ga ik misschien wel op zoek naar een zelfstandig appartement. Maar voorlopig kan dat echt niet, het lijkt me ook veel te eng!” ★

Tekst: Anne Dohmen

INFOGRAPHIC: TON MELIER

Het neusje van de zalm

Een zalm koerst altijd op zijn eigen TomTom. Hij maakt daarvoor gebruik van het magnetisch veld van de aarde. Joris Peters onderzoekt deze bijzondere eigenschap in de vis. Hij is een van de onderzoekers die zich presenteert tijdens het International Conference of Magneto Science van 26 t/m 29 oktober.

Een zalm komt na één tot vijf jaar in open water altijd terug naar zijn geboorteplaats. Zelfs als hij daar honderden kilometers van is verwijderd. Magnetisme helpt hem daarbij. “Iedere plek op de wereld is magnetisch uniek,” zegt Peters. Die verschillen worden veroorzaakt door

drie magnetische eigenschappen: polarisatie (noord of zuid), intensiteit (sterk of zwak) en inclinatie, de hoek die het magnetisch veld maakt met de aarde. Op de evenaar is de inclinatie 0° en op de Noordpool 90°. Al deze eigenschappen bij elkaar vormen een magnetische kaart. Een

Magnetenlab organiseert internationaal congres

‘Alleen samen kunnen we de concurrentie aan’

Het internationale congres over Magneto Science in Nijmegen is het eerste congres over magnetenwetenschap met zachte materie in Europa. Vox vroeg Jan-Kees Maan – directeur van het laboratorium voor Hoge Magneetvelden (HFML) – naar de toekomstplannen van het magnetenlab.

Is uw droom over één Europees lab voor hoge magneetvelden aan de Waal met dit congres dichterbij gekomen?
 “Nee hoor. Het organiseren van een conferentie hoort bij het normale werk van actieve wetenschappers. Maar: als we geen respect zouden genieten bij de andere labs voor hoge magneetvelden, dan zouden we zo’n conferentie niet mogen organiseren. Het bevestigt wel dat we internationaal aanzien genieten. En dat die droom niet onbereikbaar is.”

De Europese labs voor hoge magneetvelden in Grenoble, Dresden en in Nijmegen gaan in die droom intensief samenwerken en er komt één centrale leiding in Nijmegen. Wanneer wordt dat werkelijkheid?
 “Er wordt op dit moment een designstudie gemaakt die ik coördineer. Daarin komt te staan wie wat doet, wat we wel gemeenschappelijk doen en wat niet. De studie moet over drie jaar een blauwdruk opleveren: zo gaan we het doen. En een ontwerpcontract dat door de drie

FOTO: ERIK VAN 'T HULLENBAAR

vis kan deze in zijn hoofd opslaan, door bepaalde magnetische receptoren in zijn neus te gebruiken. Wetenschappers weten ondertussen dat een vis zich op basis van die kaart kan oriënteren (waar ben ik?) en dat hij kan navigeren (hoe kom ik van A naar B?). Maar hoe dit precies werkt, is onduidelijk. Het ijzerhoudende magnetiet (Fe_3O_4) speelt in ieder geval een belangrijke rol in de biologische TomTom. Het mineraal staat bekend als het sterkste magnetische molecuul dat voorkomt in de natuur. Een vis bevat cellen in zijn neus die magnetiet bevatten. Peters maakte in minuscule stukjes weefsel van een regenboogforel de magnetische structuren zichtbaar. De vorm waarin magnetiet voorkomt bij vissen heeft de eigenschap om in de lijn van het aardse magnetische veld te gaan liggen, en zo kan de vis zich oriënteren. De vis bepaalt dan de polarisatie van het veld, 'Moet ik richting noord of

zuid?' Hoe een vis de inclinatie berekent, is niet bekend. De manier waarop een vis navigeert, is dan ook nog een groot vraagteken. Vergelijk het met GPS, daar zijn ook meerdere meetpunten voor nodig. "Maar dat magnetiet een rol speelt in de navigatie weten we vrijwel zeker", zegt Peters. Peters heeft met behulp van verschillende microscopische technieken aangetoond welke cellen magnetisch actief zijn. "Door in zo'n afzonderlijke cel te kijken willen we uiteindelijk bepalen hoe, waar en hoeveel magnetiet zich in een cel bevindt. Als we dit hebben gedaan, kunnen we ook de vertaalstap maken naar de functie daarvan bij de navigatie." Op de lange termijn wordt het dan wellicht mogelijk om magnetische eigenschappen van het weefsel te bepalen met behulp van de magneetsystemen in het HFML.

Joris Peters hoopt over een half jaar te promoveren op zijn onderzoek. ★ NvS

landen bij wijze van spreken de volgende dag al ondertekend kan worden. Grenoble en Dresden zijn geen kleine jongens. Toch zijn wij afzonderlijk nog altijd *peanuts* vergeleken met bijvoorbeeld het Amerikaanse magnetenlab in Tallahassee. Alleen samen kunnen we de concurrentie aan."

Het is voor het eerst dat de magneetwetenschappers in Europa samenkomen. Eerdere conferenties op dit gebied waren vaak in Japan. Zijn de Japanse magneetwetenschappers verder dan wij?

"Ze zijn veel speelser in het doen van onderzoek. De ruimte om met magneetvelden te spelen is daar veel groter dan hier, daar komt bij: ze zijn rijker dan wij. De Japanners schieten veel met hagel. Maar honderd keer ad hoc onderzoek levert wel één keer een fantastische ontdek-

king op. Wij zitten hier in een keurslijf van efficiëntie en doelmatigheid. Het is voor ons veel moeilijker om iets buiten de gebaande paden te doen."

Gelukkelijk draaien de magneten in elk geval weer...

"Sinds september draaien we weer op volle toeren, na negen maanden stil te hebben gelegen. Het blijft idioot dat we opeens vier keer zoveel moeten betalen voor onze energie. Maar voorlopig zijn we uit de financiële problemen, we worden gecompenseerd in onze energiekosten. De komende drie maanden werken we dag en nacht om te proberen de jaarproductie nog te halen." ★ MZ

Het congres vindt plaats van 26 tot en met 29 oktober in het magnetenlab.

De Nijmeegse bijzonder hoogleraar Joop Schaminée heeft de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs voor Natuurbehoud in de wacht gesleept. De bioloog, die naam maakte met zijn werk aan plantengemeenschappen in Nederland, wil het geld besteden in Afrika.

Joop Schaminée wint prijs voor natuurbehoud

Nadat de prijs bekend was gemaakt, kreeg Joop Schaminée een brief van Kees Blom (voormalig rector magnificus en ecooloog). Blom schreef: 'Besef goed dat dit een heel prestigieuze prijs is, Joop. Ik heb jarenlang in de jury gezeten, en we nemen deze bekroning erg serieus. Hij is bedoeld om jou te eren voor je levenswerk.' Schaminée, die ook aan de Wageningse Universiteit is verbonden, geniet zichtbaar nog na. De prijs heeft hij te danken aan zijn inspanningen voor natuurbehoud en vegetatiekunde in Nederland, staat in het juryrapport. Ook wordt Schaminée geprezen omdat hij erin slaagt zijn bevindingen over te dragen aan mensen uit de praktijk. Wetenschappers moeten zich niet bezighouden met een hogere werkelijkheid, vindt hij, het moet maatschappelijk relevant zijn wat je doet. Zelf droeg hij bij aan de eco-informatica: het aanleggen van omvangrijke datasystemen met gegevens over planten, hun verspreiding en het milieu waarin ze zich thuisvoelen. Hij roemt zijn leermeester, Victor Westhoff. "Westhoff heeft het natuurbehoud een stevige wetenschappelijke basis gegeven. Dat werk wil ik voortzetten." En daarbij vormt deze prijs een stevige duw in de rug. Hij won een bedrag van vijftigduizend euro. Het is eigenlijk de bedoeling dat het geld wordt besteed aan projecten op het gebied van natuurbehoud in Nederland. Maar Schaminée wil het geld graag reserveren voor drie mensen die in Afrika actief zijn, onder wie een promovendus in Egypte, die daar de woestijnvegetatie in kaart gaat brengen. Een ander deel is voor een Zuid-Afrikaanse vrouw die promotieonderzoek gaat verrichten naar het fynbosecosysteem – daar waar rooibos groeit en een van de plekken met de hoogste biodiversiteit op aarde. Een derde deel is voor een Nederlandse journaliste die de kleinschalige, biologische rooibosteelt in Zuid-Afrika wil vatten in een boek. "Niet dat er in Nederland niets meer te doen is," zegt Schaminée, "maar het geld is zoveel meer waard in Afrika! Op deze manier kan ik het onderzoek van de twee promovendi naar een hoger plan tillen en de vegetatieleer in Egypte en Zuid-Afrika wat meer aanzien geven." ★ MB

De prijs wordt op 4 november uitgereikt in het Muziektheater aan 't IJ in Amsterdam.

Een nieuw begin

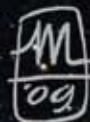
Oud en nieuw

Oud: In het begin schiep God de hemel en de aarde. / De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water. / God zei: 'Er moet licht komen', en er was licht.

(Nederlands Bijbelgenootschap)

Nieuw: In het begin waarop God de hemel en de aarde scheidde, / en de aarde ongegrond was en zonder fundament, en duisternis over de diepte lag, en Gods adem zwevende was over de wateren, / zei God: 'Er zij licht'.

(Ellen van Wolde)

Zelden is een aan de Nijmeegse universiteit uitgesproken oratie tevens de lancering van een wereldvondst. Maar theoloog en Bijbelwetenschapper Ellen van Wolde presteert het, met haar ontdekking dat de belangrijkste regel van de Bijbel – God schiep de hemel en de aarde – niet klopt. God was er wel, maar deed iets heel anders. Een verhaal over de genese van de vondst.

van de Bijbel

Zoals vaker met wereldvindingen schuilt de waarheid in een klein hoekje. In de oratie van Ellen van Wolde, sinds januari hoogleraar in Nijmegen, zit de crux in het verschil tussen de woorden ‘bārā’ en ‘āśā’. In de brontekst van Genesis staat in de eerste twee regels bārā, tot nu toe altijd vertaald met ‘scheppen’. Fout, oordeelt Van Wolde: zou God iets hebben geschapen, geldt, zoals elders in de Bijbel, het werkwoord āśā. Van Wolde weet ook wat er wél staat, en lanceert in haar oratie voor het eerst de nieuwe vertaling van de eerste verzen van de Genesis (zie kader).

God schiep volgens het openingsvers van de Bijbel (Genesis 1,1) níet de hemel en de aarde, maar deed iets anders. Wat Hij deed was de al bestaande hemel en aarde van elkaar *scheiden*, zodat er ruimte kwam voor lucht en licht en God de zeeën en het land vulde met allerlei leven. “God was dus wel een schepper,” zegt Van Wolde, “maar hij was niet de enige en almachtige schepper. Er wás al iets. Er was al een zee en een aarde, er was al een hemel, er waren in de zee zelfs al oermonsters.” Daarmee komt het scheppingsverhaal, als zou God in zes dagen uit het niets de hemel en aarde hebben gecreëerd, in geheel nieuw licht te staan. De ver-

onderstelde *creatio ex nihilo* (schepping uit het niets) die gelovigen al 2.500 jaar in zijn greep houdt, kan immers de prullenbak in. Onder de talrijke en veelal verstrekkende gevolgen van deze vinding, noemen we er alvast een, die wel past in dit Darwinjaar. Gelovigen worstelen al tijden met de vraag hoe de oneindige en toevallige schepping van Darwin te rijmen valt met de zes dagen uit de Bijbel. Een EO-man als Andries Knevel zag zich geplaatst voor een keuze, en koos voor Darwin. “Darwin zelf was ook een gelovig man, die worstelde met de vraag hoe het idee van God als enige schepper te verenigen zou zijn met het ontstaan van de verschillende soorten”, zegt Van Wolde. “Hij zou zijn gerustgesteld door mijn werk.”

Bent uzelf als gelovige ook gerustgesteld door uw vinding?

“Nou nee, ik heb het scheppingsverhaal al nooit gelezen als wetenschappelijke theorie of letterlijke waarheid, maar als literair werk. Wat er met mij gebeurt, is dat ik opnieuw allerlei centrale noties uit de Bijbel moet doordenken. Het hele concept van doelgerichtheid en causaliteit valt weg, maar als dat niet meer de hoofdcategorie is, wat dan wel? De filosofische en theologische repercussies van deze vinding zijn enorm. Ik kan

die zelf nog lang niet allemaal overzien.”

Is toeval niet een werkbare opvolger van causaliteit?

“Dat weet ik nog niet. Ik ben nog niet zover om te kunnen denken dat de hele schepping op toeval berust. Als deze vinding doordringt tot de geloofsge-meenschap, besef ik dat vele gelovigen in verwarring kunnen raken. Een mogelijke troost is dat dit ook voor mezelf geldt.”

De schepping gebeurt niet uit het niets, schrijft u, maar van waaruit dan wel?

“Uit het water, precies wat Darwin ook beweert. Mijn vinding leert dat het gelijk van Darwin nog groter is dan het al was.”

Wereldvinding

De vondst van Van Wolde is van het kaliber groot nieuws. De media konden niet wachten tot het embargo, en brachten al de dag vóór het uitspreken van haar oratie de nieuwe vinding naar buiten. Daarna stonden *De Wereld Draait Door*, *Pauw en Witteman* én *Netwerk* op de stoep om Van Wolde in de schijnwerpers te zetten, maar al die aandacht werd haar te gortig. In *Trouw* brak onmiddellijk na het nieuws een hevig debat los op de website, met binnen een paar dagen een kleine honderd reacties. “Ik ervaar dit als mijn grootste

Nee tegen Pauw en Witteman

Sinds het uitspreken van haar oratie op vrijdag 9 oktober wordt Ellen van Wolde bestookt door e-mails en media.

“Over het algemeen zijn de reacties me meegevallen. Ik heb een paar honderd e-mails ontvangen, waarin de meeste mensen laten weten blij verrast te zijn door mijn verhaal. Men ervaart het als bevrijdend. Dat vind ik mooi om te lezen. Het meest onaangenaam getroffen ben ik door collega's in den lande die reageerden op vragen van journalisten. Die zeggen dan niet: 'Ik moet de tekst eerst eens even rustig lezen', nee: ze reageerden meteen dat er 'niks nieuws onder de zon' is, dat ze het allemaal allang weten. Wat bezielt die mensen? Is dat alleen maar afgunst, of iets anders? Ik had vorige week donderdag en vrijdag bij *Pauw & Witteman* kunnen zitten, bij *De Wereld Draait Door*, bij *Netwerk*. Voor *Pauw & Witteman* moest ik donderdagavond naar Hilversum, de avond voor mijn oratie. Dat wilde ik niet. Ik wilde fris blijven. Nee, ik heb er geen spijt van, want aandacht krijg ik genoeg. De media in Italië besteden er aandacht aan, in Polen, Oekraïne, in Spanje. Via BBC 4 komt er nu ook aandacht in de Engelstalige wereld. Het gaat de hele wereld rond.”

FOTO: ERIK VAN TUILLENAAR

‘Om je vinding ook in de samenleving gehoord te krijgen, moet je een kruisridderachtige figuur zijn’

vondst”, zegt Van Wolde. “Het is echt kicken.”

Bij zoiets groots zou ik gaan twifelen. Weet u zeker dat u goed zit?

“Ja, dit is echt een verhaal dat staat. Ik weet me gesteund door het tijdschrift waaraan ik mijn artikel over Genesis 1 heb aangeboden. De referenten waren enthousiast. De redactie wil het artikel zo snel mogelijk plaatsen. Er is geen speld tussen te krijgen, zei een van de referenten. Ik ben natuurlijk heel benieuwd naar de reacties, maar laat ze maar komen. Ik wil op het scherpst van de snede door mijn vakgenoten worden ondervraagd.”

Uw vakgenoten van de universiteiten in Amsterdam en Utrecht spreken van ‘oud nieuws’. De geleerden weten volgens hen al lang dat God geen absoluut begin schiep.

“Er zijn inderdaad al eerder suggesties gedaan in de richting van mijn vinding, maar dat bleef bij suggesties. Er zijn nooit argumenten aangedragen, nog niemand heeft de consequenties eruit getrokken. Niemand heeft tot dusver ooit doordacht wat de schepping van de mensen eigenlijk behelst, zoals beschreven in

de verzen 26 en 27. De mens wordt er niet alleen gemaakt naar het beeld van de Goden, maar ook gescheiden van God en op een eigen plaats gezet, de aarde.”

Betekent uw vondst dat nu het laatste woord over Genesis is gesproken?
 “Natuurlijk niet, er zullen ooit nieuwe interpretaties komen, maar voorlopig is dit het beste wat over de eerste verzen van Genesis beweed kan worden.”

En nu is het wachten op de nieuwe Bijbelvertalingen?

“Het is te vroeg om dat te zeggen. We moeten eerst het wetenschappelijk debat afwachten, dat duurt een paar jaar, en ja: dan mag je verwachten dat er nieuwe vertalingen gaan komen. Het mooiste is als de redactie van de *Jewish Publication Society* de vondst oppikt. Een gezaghebbend instituut, dat navolging zal krijgen in veel andere vertalingen. Maar om je vinding ook in de samenleving gehoord te krijgen, moet je een kruisridderachtige figuur zijn. Ik zou er een paar jaar voor moeten uittrekken om mensen te overtuigen. Je moet een drammer zijn, en dat ben ik niet. En

wil ik ook niet zijn. Ik wil verder in het onderzoek, iets nieuws ontdekken.”

Wanneer bent u echt tevreden over wat uw vinding teweegbrengt?

“Als lezers binnen én buiten de geloofsgemeenschappen geïnspireerd raken om de Bijbel met nieuwe ogen te gaan lezen.”

Buiten het gebaande pad

Hoe bestaat het dat een Nijmeegse wetenschapper op een vrijdagse achternamiddag in oktober, een vondst de wereld inslingert die haaks staat op wat miljoenen gelovigen en onderzoekers al eeuwenlang beweren? Hoe hebben zo velen er zo lang naast kunnen zitten? En waarom nú ineens dit nieuwe inzicht? Ellen van Wolde wijst naar de titel van haar oratie (*Terug naar het begin*), iets dat ook verwijst naar de manier waarop zij zelf te werk is gegaan. “Mensen lezen altijd met een bepaalde traditie in hun achterhoofd. We treden in elkaars voetsporen, waardoor we ons niet afvragen of er wel staat wat er staat.”

Het verlaten van de ingesleten paden is ook een kwestie van moed, zegt Van Wolde: je weet immers niet waar je terecht komt, en falen ligt op de loer. “Het huidige academische leven is helaas geen aanmoediging om met frisse blik naar nieuwe werelden te speuren. Het bestel is gebaseerd op de zekerheid van een succes. Je moet slagen om tot voldoende publicatiepunten te komen. Er is een zekere lef voor nodig, en de bereidheid om jezelf op het spel te zetten. Het is knokken, je moet fouten durven maken. Anders had ik deze oratie nooit kunnen uitspreken.” Van Wolde besloot de Genesis met nieuwe ogen te gaan lezen, precies volgens haar eigen credo van de academicus: met moed en onbevangenheid een nieuwe wereld tegemoet durven treden. Het lezen met nieuwe ogen kan alleen tot een nieuwe waarheid leiden dankzij de rijke bagage van de lezer. En Van Wolde is niet alleen groot kenner van de bronteksten van het jodendom, maar ook een wetenschapper die buiten de oevers van haar vak wil treden. Dankzij haar kennis van de cognitieve linguïstiek be-

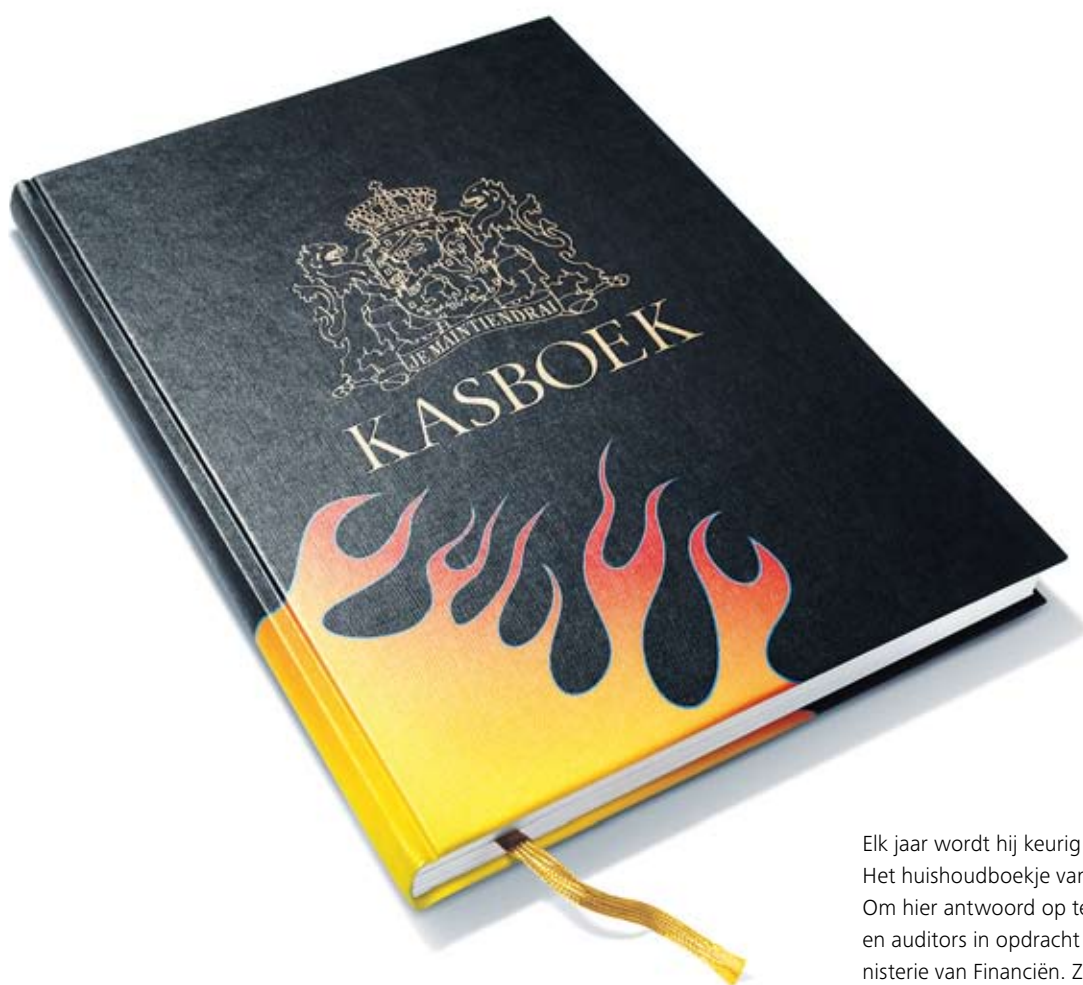
greep ze dat de taal alleen valt te analyseren voor wie de voorstellingswereld kent van die taalgebruikers. Via tal van Mesopotamische teksten, waarvan tot haar geluk recentelijk een wetenschappelijke editie is verschenen, ontdekte ze de cruciale foute lezing van het woord *bārā*. Deze samenballing van bijzondere kennis in één persoon maakte de vinding mogelijk, zegt Van Wolde. “De meeste exegeten zijn geen taalkundigen, en de onderzoekers uit de hoek van de cognitieve taalkunde hebben weinig kennis van de Bijbel.” Van Wolde: “Het is niet dat onderzoekers en gelovigen al die tijd slordig lazten; het was bijna onmogelijk het goed te lezen.” Genesis zelf lag aan de basis van talloze andere teksten, waardoor de basisfout zich vermenigvuldigde en onzichtbaar kon worden, legt ze uit. “Pas recentelijk zijn teksten beschikbaar gekomen waarmee je als onderzoeker als het ware kunt uittreden uit je object. Dat maakte het mij mogelijk om met nieuwe ogen te kijken naar iets dat eigenlijk heel bekend is.”

De meeste mensen zijn er allang achter dat de Bijbel fictie is. Dit maakt uw doorbraak minder urgent.
 “Natuurlijk, Genesis is fictie, maar een precieze lezing blijft ook dan van belang. Het gaat er immers om dat je wilt achterhalen welk idee van de wereld de tekst probeert uit te dragen. Het maakt nogal wat uit of men een enkelvoudig Godsbeeld hanteert, of dat mensen in die samenlevingen buiten God nog een andere scheppingskracht veronderstellen. De urgentie om je een beeld te vormen van die vroegere voorstellingswereld staat recht overeind. Let wel: we hebben het over de Bijbel, voor talloze mensen een tekst die dwingt tot nadenken over de grote vragen van het leven, een basis waarop velen hun wereldbeeld hebben gebouwd.”

Een wereldbeeld dat vanwege uw onderzoek herbouwd moet worden.
 “Ja, de voorstellingswereld waarin we tot dusver geleefd hebben, moeten we herbouwen.” ★

Tekst: Paul van den Broek

Ben jij de econoom die straks openbaart hoe de Staat er werkelijk voor staat?

Elk jaar wordt hij keurig opgemaakt: de staatsbalans. Het huishoudboekje van ons land. Maar wat zeggen die cijfers nu? Om hier antwoord op te geven werkte ons team van consultants en auditors in opdracht van het NIVRA nauw samen met het ministerie van Financiën. Ze plaatsten de cijfers in een breder perspectief van actuele maatschappelijke thema's, zoals energie, klimaat, mobiliteit, infrastructuur, vergrijzing, economie en onderwijs. Onze specialisten analyseerden, deduceerden, interpreteerden. En verschaften zo helderheid over de financiële positie van ons land. Ook het talent en de ambitie om dit soort projecten aan te pakken? Kom dan 'ns met ons praten. Lees meer over deze en andere cases op werkenbijdeloitte.nl/cases

Laat niemand je tegenhouden.

Terwijl het verhogen van de AOW-leeftijd tot maatschappelijke onrust leidt, zijn er op de Radboud Universiteit talloze wetenschappers die doorwerken na hun 65^e. Wie zijn deze wetenschappers buiten dienst? En wat drijft ze? “De hele dag thuisblijven? Dat zou een ramp zijn voor mijn vrouw!”

Hoezo AOW

‘Het is leeftijdsdiscriminatie’

Leon Wecke (77), senior docent Internationaal Conflict-Analyse & Management

Stoppen is nooit een optie geweest voor polemoloog Leon Wecke. De dag na zijn pensionering in 1997 ging hij gewoon weer naar zijn werk, en dat doet hij nog. Vijf dagen per week. Zijn werk is zijn hobby. “Ik moet er niet aan denken om de hele dag thuis te zitten. Dat zou een ramp zijn, ook voor mijn vrouw.” Een werkkamer die tot de nok

toe is volgestouwd met dossiers over landen als Libië, Irak en Israël. De verzamelde kennis is voor Wecke een belangrijke reden voor het voorzetten van zijn werkzaamheden. Hij is het niet alleen aan zichzelf verplicht, “maar ook aan de maatschappij. Je hebt enig inzicht gekregen in de problematiek, en je mag dat verbreiden. En dan zou je daar

mee moeten ophouden enkel en alleen omdat je een bepaalde leeftijd bereikt?” Kapitaalvernietiging, vindt hij het. “Zeer on-economisch. En discriminerend bovendien.” Wecke klopte bij de vakbond aan om zijn pensioen op grond van het gelijkheidsbeginsel aan te vechten. “Veel mensen zien het als een recht, dat je met pensioen moet. Maar

eigenlijk is het een schending van de grondwet. Er mag geen leeftijdsdiscriminatie zijn, maar de wet verplicht je te stoppen met werken. De pensioenleeftijd zou best verhoogd kunnen worden. Mensen met zware beroepen uitgezonderd natuurlijk. Maar als je met je hoofd werkt, kun je best langer door.” Zo’n driehonderd bijvallers

W?

heeft Wecke nog. Twee series colleges neemt hij voor zijn rekening. Voor het geld hoeft hij het niet te doen, want hij heeft al jaren een nulaanstelling. Reiskosten krijgt hij niet vergoed, en dus legt hij toe op zijn 'hobby'. "Ik heb de eerste paar jaar na mijn formele pensionering een aanstelling voor een dag in de week gehad. Daarna niet meer. Toen ik informeerde naar een verlenging van die aanstelling werd gezegd dat ik teveel een gezondheidsrisico ben. Overigens heb ik als blijk van waardering dit en vorig jaar wel een aanstelling voor één maand per jaar gekregen." Of hij boos is over de behandeling van 65-plussers? "Nee, er is nu eenmaal leeftijdsdiscriminatie in Nederland en vooral op universiteiten." Dat doorwerken de doorstroming zou belemmeren, vindt hij geen argument. "Het is toch onbezoldigd? Je kunt juist de doorstroming bevorderen doordat op jouw plaats een ander aan de slag kan, die je eventueel ook nog kan coachen. Verder moet je je wel terughoudend opstellen, vind ik. Ik heb afgesproken dat ik me niet bemoei met de gang van zaken op het instituut. Ik zeg alleen iets als me dat wordt gevraagd." De waardering van studenten en van zijn omgeving, daar doet Wecke het voor. "En zolang ik die krijg, en mijn lichaam en geest het toelaat, ga ik door. Als ik niet meer gevraagd word voor interviews en columns trek ik mijn conclusies."

'Ik ben nog niet aan het inzakken'

John Kauer (72), emeritus hoogleraar Anatomie

Zeven jaar geleden ging anatoom John Kauer met emeritaat, maar bij hem thuis, in zijn kantoor, is daar weinig van te merken. Computer, fax, telefoon, printer, stapels post en een flinke boekenkast. Kauer vertelt dat hij na zijn emeritaat nog enkele maanden op de afdeling Anatomie heeft gezeten: "Het is verdraaid lastig om opeens aan de zijlijn te staan wanneer je ooit baas bent geweest. Daarom vond ik het beter te vertrekken. Bovendien vroeg de Universiteit Twente mij mee te helpen met de oprichting van de studie technische geneeskunde. Het merendeel van dat werk doe ik thuis, dat bevalt mij uitstekend. Ik bekijk de stukken wanneer mij dat uitkomt, 's nachts, met de ramen open onder begeleiding van de uilen, dat werkt hartstikke prettig."

Naast zijn adviserend werk voor de UT is Kauer in Nijmegen waarnemend rector bij zo'n vijftien promoties per jaar: "Ik doe dat enerzijds uit dank voor de universiteit. De mensen hier zijn altijd redelijk aardig voor mij geweest. Anderzijds blijf ik zo op de hoogte van de medisch-wetenschappelijke ontwikkelingen."

John Kauer zit dus niet stil, maar waarom eigenlijk niet? Hij begint te lachen: "Toen ik 65 werd en moest stoppen dacht ik: 'Dit kan toch niet?' Ik ben nog recht van lijf en leden, ik heb niet de indruk dat ik aan het inzakken ben. Weet u, het is belangrijk dat je niet lui wordt. Daarom zorg ik dat er regelmatig prikkels zijn die me laten nadenken."

Tijdens het gesprek belt de op-

leidingsdirecteur van Technische Geneeskunde over het geplande afscheid van Kauer. "Ik wilde doorgaan tot de eerste technisch geneeskundigen waren afgestudeerd én een arbeidsplaats hadden gevonden. Dat is onlangs gebeurd en daarom heb ik mijn ontslag ingediend. Maar stilzitten ga ik niet, er komt altijd vanzelf weer iets! Zo belde mij laatst nog een student met een anatomisch probleem. Die nodig ik dan uit, hier, om erover te spreken." Hij neemt even pauze en concludeert: "Ik heb me tijdens mijn emeritaat eerlijk gezegd nog geen enkele dag verveeld. En wanneer de mensen vragen: 'Kauer, wanneer ga je nou eens naar het appartement?', dan zeg ik: "Zoals het er nu naar uitziet, *never in my bloody life!*"

Pensionado's per faculteit

Vox vroeg de faculteiten hoeveel gepensioneerde wetenschappers er actief zijn. Dat bleek 'lastig in kaart te brengen' omdat veel actieve gepensioneerden geen eigen kamer hebben en thuis werken. Een schatting.

FNWI	15-20
Facultaire Unie	5
Letteren	onbekend
Managementwetenschappen	6
Medische Wetenschappen	8
Sociale Wetenschappen	30
Rechten	4

‘Onderzoek blijft altijd spannend’

Wietske Vonk (70), emeritus hoogleraar Psycholinguïstiek

Wietske Vonk is sinds vijf jaar emeritus hoogleraar psycholinguïstiek. Ze doet zich nog dagelijks te goed aan de “krenten uit de pap”, het experimentele werk op het Max Planck Instituut. Enthousiast vertelt ze: “Onderwijs geven mis ik niet zo. Ik gaf 43 jaar college. Voor de grotere colleges wisselde ik zeker om de vier jaar van boek, zodat de variatie er nog een beetje in bleef. Wat echter altijd spannend blijft, is het onderzoek. Stel je voor. De proef is opgezet, uitgevoerd, en dan komen ze binnen, de resultaten. Dát spannende moment. Wat komt eruit? Wat laten ze zien? Zit mijn hypothese ook maar enigszins in de richting of niet? Je ziet de resultaten en denkt nee, of wacht, ja! Dat zijn dé ogenblikken.”

Vonk prijst zich gelukkig dat het Max Planck Instituut zo genereus is om haar de onderzoeksfaciliteiten te bieden: “Als je een boek wilt schrijven, kun je misschien thuiswerken, maar dat is

niet mijn pakkie-an. Ik wil graag experimentele gegevens zien. Zonder een goede infrastructuur voor onderzoek ben je echter nergens, je hebt niet de faciliteiten en de besprekingen kun je moeilijk thuis houden. Sommige collega's hebben echter minder geluk gehad dan ik. Zij mochten misschien nog eventjes doorgaan, maar moesten op een gegeven moment echt ophouden. Hun computer- en bibliotheekfaciliteiten werden niet verlengd. Daar begrijp ik niets van. Natuurlijk, ik ben het ermee eens dat de oudjes plaats moeten maken; bij de universiteit moet er per definitie vernieuwd worden. Als oudgediende kan het voorkomen dat je de vernieuwingen niet meer als vernieuwingen ziet, je denkt: ‘Ben ik dit niet al eerder tegengekomen?’ Daarom moet je ze niet meer laten besturen, laat dat de enthousiaste jongeren maar doen. Daarnaast begrijp ik ook dat er, zoals bij letteren, misschien niet genoeg

middelen voor kamers zijn. Maar mensen die nog onderzoek willen doen en die daarvoor enkel de bibliotheek nodig hebben? Het is toch van de gekke dat hun expertise in de goot wordt gegooid.”

Vonk is op dit moment als mede-begeleider betrokken bij de projecten van een drietal promovendi. De samenwerking met jongeren bevalt haar uitstekend: “Ik heb ontzettend leuke collega's met wie ik zo'n drie à vier besprekingen per week heb. Als deze projecten uiteindelijk zijn afgelopen, ga ik minderen. Dan is het goed geweest. Ik merk nu al dat ik minder breed lees, dat wil zeggen, ik lees de strikt noodzakelijke literatuur terwijl je voor goede ideeën veel meer moet lezen. Bovendien had ik vóór mijn emeritaat het plan wat tijd aan muziektheorie te gaan besteden, en aan het opnemen van filmpjes. Daar ben ik eerlijk gezegd nog niet aan toegekomen.”

‘Voor mezelf heb ik geen leeftijd’

Ton Coenen (66), emeritus hoogleraar Biologische psychologie

‘Werk jij nog?’ Mensen vinden het wel eens gek dat emeritus hoogleraar Biologische psychologie Ton Coenen doorwerkt. Formeel ging hij vorig jaar met pensioen, maar zijn agenda werd niet leger. Coenen heeft nog een kleine aanstelling voor zijn werk voor de Dier Ethische Commissie. Ook zijn werk als *visiting professor* aan de universiteit van Krakau en Jakarta gaat gewoon door. “Morgen vlieg ik naar Jakarta.” Aan zijn omgeving ziet Coenen dat hij zelf ook ouder wordt, maar zo voelt het niet. “Voor mezelf heb ik geen leeftijd.” Voor de wet wel, want ineens was hij gepensioneerd. “Merkwaardig”, vindt hij de pensioenwetgeving. “Op vastgestelde dag zegt een zwarte schaduw achter je dat het niet meer kan. Ineens moet je

vragen aan iemand die je zelf hebt opgeleid of je nog een kamertje mag. Op grond waarvan? En waarom juist op je 65ste? Het is een volstrekt willekeurig getal. De leeftijd van 65 wordt al een halve eeuw aangehouden, terwijl de gemiddelde mens een stuk ouder wordt en langer gezonder blijft.” “Je zou in ieder geval niet gedwongen moeten worden om te stoppen,” aldus Coenen. “Mensen gaan niet eeuwig mee, dus het belemmert de doorstroming niet. Het schuift alleen een paar jaar op.” Zonde vindt hij het, dat iemand met veel kennis en kunde ineens verdwijnt. “Overdragen is dan lastig, omdat je te druk met je eigen werkzaamheden bent. De uitstap zou geleidelijker moeten gaan. Het doorgeven van

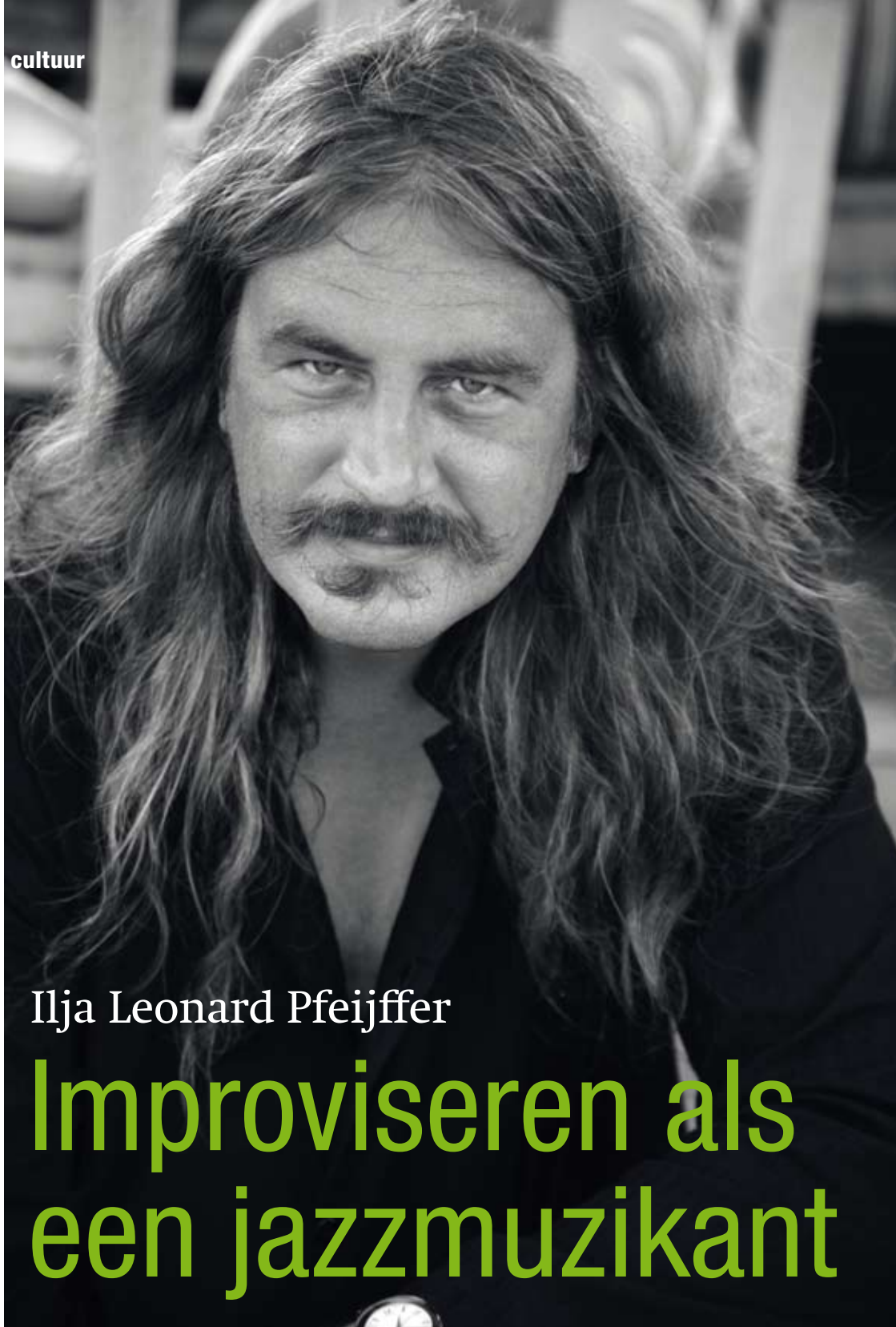
kennis is juist zo belangrijk.” Eerstejaars college geven vindt hij nog steeds leuk, en hij begeleidt nog tal van promovendi. Toen Coenen directeur was bij psychologie had hij een grote kamer. Tegenwoordig deelt hij een verdieping lager een kamertje met twee andere pensionado’s. “Je moet wel een beetje verdwijnen”, vindt Coenen. “Toen mijn voorganger door bleef werken, dacht ik ook even: nu gaat hij vast kijken of ik het goed aanpak. Daarom heb ik andere projecten gekozen. Ik wil niemand voor de voeten lopen.” Wanneer Coenen stopt? “Met onderzoek stop ik nog lang niet. Ik slaap nog steeds met bewegingsmeterjes. Bepaalde vraagstukken hebben mijn leven beheerst. Ik wil weten hoe het afloopt.”

65 en dan?

Op 65-jarige leeftijd loopt de arbeidsovereenkomst voor universiteitsmedewerkers af. De procedure was dat medewerkers, hoogleraren inclusief, een ‘exit-brief’ ontvingen. Hierin werden ze gesommeerd hun sleutel en personeelspas in te leveren. Deze droge brief leverde de dienst Personeel & Organisatie de nodige klachten op, het was nu niet bepaald het afscheid dat veel medewerkers hadden verwacht. Bovendien werden de banden met de universiteit wat al te rigoreus doorgeknipt. Sinds 1 juni 2009 bestaat het nieuwe PostActieven-beleid. Dit beleid houdt in dat alle gepensioneerden zich kunnen registreren als PostActief medewerker en lid worden van de Personeelsvereniging Radboud. Als PostActief medewerker behoud je een aantal faciliteiten zoals de personeelspas (die onder meer toegang geeft tot de bibliotheek), toegang tot RadboudNet en een abonnement op Radboud Magazine. Met dit nieuwe beleid hoopt het college van bestuur oud-Radboudianen te binden in een hecht netwerk rondom de universiteit. Werkt het beleid? Coördinator Sjaak Rutten meent van wel: “Mensen reageren erg enthousiast. Van de 370 gepensioneerden die benaderd zijn, hebben zich al 180 als PostActief medewerker aangemeld.” Hoogleraren behouden na hun pensioen vijf jaar het *ius promovendi*, het promotierecht. Het promotierecht kan door de rector verlengd worden als vaststaat dat een emeritus nog zeer goed op de hoogte is van de actuele ontwikkelingen in zijn vakgebied.

Tekst: Walter Breukers en Anna van de Weygaert
Fotografie: Duncan de Fey

Ilja Leonard Pfeijffer

Improviseren als een jazzmuzikant

Fietsend naar Rome raakte Ilja Leonard Pfeijffer verliefd op het middeleeuws labrynt van Genua. Hij keerde niet terug naar Nederland. Woensdag 21 oktober verlaat de schrijver zijn geliefde nieuwe thuisplaats voor een optreden op poëziefestival Onbederf'lijk Vers.

Het wordt uw derde keer Onbederf'lijk Vers volgende week. Wat heeft u met dit festival?

“Ik vind het iets apart. Dat komt door het concept dat dichters in verschillende cafés optreden en het publiek tussen hen kan wisselen. Er ontstaat een

soort combinatie van een kroegtocht en een poëziefestival, in een ongedwongen sfeer. Het begin van een optreden is daarvoor overigens wel lastig omdat het publiek dan, luid sprekend, nog niet in de gaten heeft dat er een dichter aan het voordragen

is. Het duurt even voordat de rumoerigheid afneemt.”

Draagt het groot aantal studenten onder de bezoekers bij aan die rumoerigheid?

“Nou ja, je merkt het natuurlijk meteen als je een studentenpubliek hebt. Maar dat is juist ook een reden waarom ik het festival in Nijmegen leuk vind: het uitgaansleven wordt er gedomineerd door studenten. Dat maakt de stad dynamisch en dat voel je ook op zo'n festival. Ik heb om die reden lang in Leiden gewoond, ik houd van die sfeer.”

Bij Onbederf'lijk Vers is het gebruikelijk dat er aan iedere locatie drie dichters zijn gekoppeld die drie sessies houden. Dat is drie keer beginnen in rumoerigheid, hoe doet u dat?

“Dat is hard werken, want je moet drie keer een spanningsboog opbouwen. Sommige dichters dragen drie keer dezelfde gedichten voor, maar ik kies steeds iets anders. Wat ik voordraag, laat ik altijd van het moment afhangen. Ik wil ter plekke, achter de kathedraal kunnen beslissen zoals een jazzmuzikant improviseert. Ieder moment op zo'n avond is anders en daar hoort een ander gedicht bij. Als het druk is, lees ik iets anders voor dan wanneer het muisstil is en het voordragen van een intiem gedicht mogelijk is.”

U moet vanuit Italië komen. In het voorjaar van 2008 vertrok u met uw vriendin uit Leiden om naar Rome te fietsen. Inmiddels woont u in Genua. Hoe is dat gegaan?

“Het idee om naar Rome te fietsen ontstond spontaan, we zijn zonder veel voorbereiding vertrokken. Toen we Genua binnenreden, werden we allebei onmiddellijk verliefd op zijn middeleeuws labrynt van nauwe steegjes. We hebben met de gedachte gespeeld om niet door te fietsen, maar we hadden zoveel mensen thuis beloofd dat we tot Rome zouden gaan, dat we plichtshalve wel moesten. Na aankomst in Rome zijn we meteen teruggekeerd naar Genua. Het is een magische plek.”

Wat maakt Genua zo magisch?

“Dat is moeilijk uit te leggen. De meeste van de steegjes hier zijn

niet breder dan een oude kar en de hoge gevels zorgen ervoor dat de zon er bijna niet doordringt. Het is een echte stad met echte mensen en ik voel me er thuis op een wonderlijke manier. Het enige rationele dat ik er over kan zeggen, is dat ik hier driehonderd jaar geleden ook heb gewoond."

Wat betekent het wonen in Genua voor u als schrijver?

"Momenteel ben ik bezig met een roman die zich in Genua afspeelt. Het labyrint van zijn steegjes is een protagonist in dat boek, het is een metafoor voor het gegeven dat iedereen verdwaalt in zijn fantasie."

*U heeft vóór de zomer ook het toneelstuk *Aaamaaaaaateemiiii!* (Houdt van mij!) gemaakt. Dat is geheel in het Italiaans geschreven.*

"Dat klopt. Het toneelstuk werd in juni vijfmaal gespeeld in een

"Haring, dat is het enige." Hij lacht en wacht een moment. "Ach, ik vind het natuurlijk wel leuk om volgende week weer even terug te zijn in Nederland. Ik plak er meteen één of twee dagen aan vast om oude vrienden te zien. Maar daarna ga ik heel graag weer terug!"

In een interviewreeks op Youtube spreekt u weinig lovend over het Nederlands poëziefestivalpubliek. U beticht ze ervan enkel aapjes te kijken. Komt u straks met gemengde gevoelens optreden?

"Ik ben daar ironisch natuurlijk, die opmerking moet je met een korreltje zout nemen. Maar het heeft wel een grond van waarheid. Dat geldt vooral voor de grote festivals als 'De Nacht van de Poëzie'. Daar komt een groot publiek op af, maar ze komen vooral om de grote en bekende dichters te 'bekijken'. Als al die mensen nou ook een bundel

'Als alle bezoekers een bundel zouden kopen, zouden dichters rijk zijn'

theatertje midden in het Genuese labyrint. Dat was een succes, ik heb vijf keer de zaal vol gespeeld. Ik sprak al Italiaans voor dat we aan de reis naar Rome begonnen, het schrijven heb ik hier verbeterd. Natuurlijk maak ik wel foutjes, maar dat is met theater niet zo erg omdat de acteurs er nog tussen zitten."

Volgende week bent u hier dus eigenlijk op bezoek. Is er iets dat u mist aan Nederland?

zouden kopen, zouden de dichters rijk zijn. Maar dat doen ze niet."

Eigenlijk kunt u dus maar beter veel optreden in plaats van publiceren?

"Financieel is dat zeker waar. Van een bundel ontvang ik 10 procent royalty's. Een bundel kost ongeveer twintig euro, dus ik ontvang per verkocht exemplaar twee euro. Normaal gesproken verkoop ik een bundel zo'n vijfduizend maal en verdien ik er zodoende niet veel meer dan duizend euro aan. Datzelfde bedrag heb ik met vier keer optreden ook verdiend. Maar ik vind het gewoon leuk om op te treden. Ik ben daarom vereerd dat de organisatie van Onbederflijk Vers bereid is om mijn reis naar Nederland te vergoeden."

Tekst: Jaap Godrie

Foto: Gelya Bogatitsheva

Kijk voor meer informatie over Onbederflijk Vers op www.onbederflijkvers.nl

ik hinkel op mijn derde been
ik vier mijn lusten bot
ik verwar troebel met moe
ik ben laat me niet lachen

geeneens niet op weg
zo

en nou maar weer vriendinnetjes adviseren
over het leven

toch zeg ik dan per ongeluk lieve dingen
die achteraf ook best wijs waren

Uit: 'Doka – nieuwe gedichten' (2008) uit: De man van vele manieren, Verzamelde gedichten 1998-2008. Arbeiderspers

Doen&laten

Tekst: Alex van der Hulst

Concert The Madd

Retro is tegenwoordig zo hip, je krijgt er grijze haren van. Gelukkig zijn er nog witte raven in die massale terugkeer naar het verleden. Bandjes die een andere keuze durven te maken in de vlucht naar achteren. The Madd kiest ervoor om de vroege jaren zestig te herontdekken. Het Rotterdamse viertal gaat enkel strak in het pak het podium op. Had den ze het niet zelf gezegd, dan was het niemand onder de vijftig gevallen dat ze teruggrijpen op beat en mod. Ze zijn energiek en strak genoeg om rapper Dio naar grotere hoogte te brengen. Het gezamenlijke optreden van Dio en The Madd op Lowlands bewees het. Ook zonder Dio swingt, rockt en springt het. Een niet te missen band.

Vrijdag 16 oktober, Merleyn, 22:00 uur, 8 euro

FOTO: GUY KOKKEN

Debat Canon van Nijmegen

Hang de vlag maar uit jongens, we staan er in. In de Canon van Nijmegen neemt de universiteit nummertje 36 in. Iedere canon is goed voor een flinke portie heibel en waarom zouden wij niet wat extra olie op het vuur gooien? Wat een armzalige lijst jongens! Als dit de vijftig belangrijkste gebeurtenissen in Nijmegen zijn, dan had je beter geen canon kunnen maken. Nu staan we er behoorlijk provinciaals op. Ieder fabriekje en spoorwegmonument staat erin. En dan ook nog de gastarbeiders ertussen frotten, hoe politiek correct wil je het hebben? De canon wordt 16 oktober gepresenteerd, maar leuker is het om op 19 oktober met canonoorzitter en hoogleraar Geschiedenis van Nijmegen Dolly Verhoeven en drie ambassadeurs van afgevallen verhalen in debat te gaan.

Maandag 19 oktober, Lux, 20:00 uur, gratis

Cabaret Nathalie Baartman

Onze glazen bol zegt dat het niet heel lang meer zal duren voordat Nathalie Baartman doorbreekt naar een groter publiek. Of beter gezegd: een nóg groter publiek. De Twentse, daarna Nijmeegse en nu Amsterdamse cabaretier trekt de zalen al aardig vol met haar ongerijmde visie op de wereld. Baartman is iemand die voor de lol tijdens de Vierdaagsefeesten aan mensen gaat vragen of het soms feest is. Dat doet ze in haar vrije tijd, in haar shows gaat er nog een schepje bovenop. Inclusief een cursus baltsgedrag van herten voor wie echt even los moeten komen van de saaie realiteit.

Woensdag 21 oktober, De Lindenberg, 20:30 uur, 14,50 euro

Film A Film With Me In It

Mark heeft pech. En niet zomaar pech, nee, meer pech dan de twee jongens die dachten enkele travestieten in elkaar te slaan en er te laat achter kwamen dat het verklede kickboksers waren. Mark heeft alle pech van de wereld, het is zonde om te verklappen wat dat is. Hij is een oppersul die volledig vertrouwt op huisgenoot Pierce die ook al niet het buskruit heeft uitgevonden. Als het compleet misloopt bij Mark is Pierce er als de kippen bij om hem van de wal in de sloot te helpen met zijn goede advies. *A Film With Me In It* is een soort kruising van *Fargo* en *Shaun of the Dead*. Absurd en droogkomisch. Het flauwe en voorspelbare einde detoneert daar iets mee. Het geeft niet, *A Film With Me In It* pretendeert niets anders te zijn dan licht vermaak

Vanaf donderdag 22 oktober, Lux

Schrijf nu in voor
een van de volgende
trainingen:

Nederlands voor anderstaligen

- Puntjes op de i

Chinees voor beginners

Engels

- First Certificate
- Fast track Proficiency
- Training University of Cambridge exams

Communicatie

- Workshop spelling voor studenten

www.radboudintolanguages.nl

Radboud **in'to** Languages

Te koop:

Riant appartement

(vlakbij Universiteit
en
Radboudziekenhuis),

Sint Annastraat 291 C.

Prijs: € 300.000,-.

**Mw. A. Sips-Schretlen,
tel. (024) 3561122.**

eetcafé
Allerlei

Culinair eten voor studentenprijzen!

**3-gangen studenten
menu € 11,95**

3 gangen keuzemenu voor 19,- p.p.
Inclusief uitgebreid saladebuffet

Reservering gewenst
Open van maandag t/m zondag vanaf 17.00 uur

Eetcafé Allerlei

Regulierstraat 59 6511 DP Nijmegen
(loopt parallel aan de Bloemerstraat, bereikbaar via
Plein 1944 bij Doddendaal te zijstraat links)

Tel. 024 - 360 29 98

**Studenten nu 50% korting op
de Volkskrant + gratis
6 dvd-box
Buurman & Buurman**

Ben je uitwonend student en niet ouder dan
27 jaar, dan betaal je slechts € 13,45 per maand
voor een Volkskrant-abonnement.

Meer informatie: volkskrant.nl/studenten.

De actie loopt t/m 31 oktober 2009

Willen weten. **de Volkskrant**

**38 HOURS
AT ING**

**APPLY NOW FOR
OUR BUSINESS COURSE**

38 Hours: November 26th + 27th

Apply by: October 21st

www.ingtalentprogramme.com

ING

interview

Claudia Krops voorzitter commissie Sociale Zaken

Welk OR onderwerp ligt je het meest aan het hart?

Dat er bij reorganisaties goed rekening wordt gehouden met de belangen van het personeel.

Waar maak je je druk over?

In het kader van de OR: loopbaanbeleid en werkdruk. Er wordt voortdurend gesproken over meer professionalisering, hogere eisen en te behalen resultaten. Verscheidene onderzoeken laten echter zien dat de werkdruk al erg hoog is. In de komende periode gaat de Commissie SoZa die nota's nu eens in samenhang bekijken en hiervoor meer aan-

dacht vragen in het loopbaan- en personeelsbeleid.

Wat zou je doen als jij voor een dag voorzitter van het college van bestuur was?

Een eendaagse functieroulatie: hoogleraren en bestuurders op het secretariaat, beleidsmedewerkers onderwijs voor een collegezaal, ondersteuners aan het onderzoek, en de UD's een dagje op de stoel van de onderwijsondersteuning. Dat zou het wederzijds begrip en veel beleidsnota's ten goede komen.

Wat is je grootste passie?

foto: Gerard Verschooten

Het dansen van de Argentijnse tango. Een dans vol passie en overgave aan de prachtige muziek.

Wat is je beste karaktereigenschap?

Ik ben optimistisch en volhardend en sta niet zo snel met mijn mond vol tanden.

Wat is je slechtste karaktereigenschap?

Soms ga ik te snel. Of gaan anderen te langzaam? Dan word ik erg ongeduldig.

Wat wilde je later worden?

Topruiter, maar helaas, ik bleek allergisch voor paarden.

Wat heb je voor het laatst gevierd?

De oratie van mijn collega Mieke Verloo. Huize Heyendaal stond op zijn kop met de swingende collega's genderstudies op de muziek van een fantastische band!

In deze rubriek beantwoordt een OR-lid een aantal vragen.

Een selectie vindt u hier. De rest is te lezen op www.radboudnet.nl/medezeggenschap/vox_populi

nieuws

LOOPBAANBELEID VOORLOPIG VAN DE BAAN

Door hevige kritiek van de OR heeft het college van bestuur het invoeringsplan van het loopbaanbeleid teruggetrokken. De voorzitter van het college heeft aangegeven met een nieuw plan te zullen komen. Op welke termijn dat zal zijn, is nog niet bekend. In de vergadering met het college van bestuur uitte de OR ernstige twijfels en vond de plannen onduidelijk en weinig concreet.

Hoewel het college aangeeft met het loopbaanbeleid helderheid te willen verschaffen wat betreft doorstromingsmogelijkheden, blijkt die helderheid juist zoek. Het college kon zich in deze kritiek vinden en benadrukte dat het nieuwe plan door het personeel onderschreven moet worden. Vanuit de OR zal er op een

rij gezet worden aan welke onderwerpen gehecht wordt. /GSM

P-IN-2: 'VERZACHT' INGEVOERD?

Van de 18.500 studenten die nu aan de Radboud Universiteit studeren, zullen 7.000 studenten hun diploma niet behalen, zo blijkt

"ALS JE EEN STOK GEBRUIKT, KUN JE BETER EEN GROTE GEBRUIKEN!"

rector Bas Kortmann in de discussie met de GV over het verhogen van het studierendement.

teitsbreed uitgerold zou worden is de P-in-2 regeling. De medezeggenschap heeft aangegeven dat die regeling acceptabel zou zijn mits de behaalde studiepunten niet zouden komen te vervallen. Het college van bestuur, bij monde van de rector, gaf aan dit laatste zeker te willen overwegen. Van alle andere voorgestelde maatregelen zal, in overleg met faculteit of opleiding, worden bekeken of en hoe ze worden ingevoerd. De GV vraagt het college om het heft niet uit handen te geven en een samenhangend pakket aan maatregelen te ontwikkelen. /NM

Lees verder op www.radboudnet.nl/medezeggenschap/vox_populi

Gewijzigde verschijningsdata VOX jaargang 10

Vox 7 verschijnt op 26 november.
Vox 8 verschijnt op 17 december.
Vox 9 verschijnt op 14 januari 2010.
Vox 10 verschijnt op 28 januari.
Vox 11 verschijnt op 11 februari.
Vox 12 verschijnt op 4 maart
Vox 13 verschijnt op 18 maart
Vox 14 verschijnt op 1 april
Vox 15 verschijnt op 15 april
Vox 16 verschijnt op 29 april
Vox 17 verschijnt op 20 mei
Vox 18 verschijnt op 10 juni
Vox 19 verschijnt op 24 juni

Deadline voor het aanleveren van Vox-Campusberichten is woensdag in de week voorafgaand.

www.ru.nl/vox

ADVERTENTIE

Autoverhuur Nijmegen

Autoverhuur Nijmegen
Nieuwe Dukenburgseweg 13, 6534 AD, Nijmegen
Postbus 1130, 6501 BC Nijmegen
Tel. 024-3817161

Vacature Centrum voor Promotieonderzoek

Gevraagd: onderzoekers (v/m, 0,6 fte) die onbezoldigd aan hun promotieonderzoek willen werken. Het CvP biedt werkplek en onderzoeksbudget. Kandidaten kunnen t/m 26 november hun aanvraag indienen. 'Richtlijnen onderzoeksvoorstel' bij het secretariaat (tel: 3612339) of via www.ru.nl/cvp

Alumni Universiteitslezing

5 november, 19.00 uur: buffet met debat 'Lekendeelname aan de strafrechtspraak', met prof. mr. Peter Tak in Kurhaus Hotel in Scheveningen. Informatie en inschrijving: Alumnibureau, info@alumni.ru.nl.

Studentensport Nederland

Op 23 oktober viert Studentensport Nederland haar 50-jarig bestaan met een symposium. Sportcentrum Olympos, Utrecht www.studentensport.nl

Nieuwgezicht

Naam Monique van Fessem
Leeftijd 54
Was Secretaris stichtingsbestuur en directeur personeels B.V. aan de Universiteit van Tilburg
Is Beleidsmedewerker juridische zaken (1 fte)
Sinds 1 juli 2009

Van de UvT naar de Radboud Universiteit. Je werkt graag in de universitaire wereld?

"In Tilburg had ik in alle universiteitsgebouwen al eens gewerkt, dus ik was toe aan wat nieuws toen deze mogelijkheid zich voordeed. Het leek me leuk om de kunstjes die ik op de Universiteit van Tilburg geleerd heb nu hier toe te passen."

Je hebt in alle universiteitsgebouwen van de UvT gewerkt?

"Ik begon als secretaresse. Toen mijn vader overleed, besloot ik om niet van huis weg te gaan. Ik rolde van het ene baantje in het andere en kwam zo op de UvT. Op een dag zei mijn man dat ik 's avonds wat nuttigers moest doen dan Dallas kijken. Dat werd een avondstudie rechten. In 1990 begon ik als jurist aan de universiteit."

Nu forens je tussen Tilburg en Nijmegen. Houd je nog vrije tijd over?

"Misschien verhuizen we nog naar omgeving Nijmegen, maar nu woont mijn dochter weer een jaartje thuis. Ze heeft net haar bachelor afgerond aan het University College in Utrecht en volgend jaar wil ze beginnen aan de London School of Economics. Voorlopig reis ik dus op en neer, maar er is ook nog vrije tijd. Als ik 's avonds thuis kom uit mijn werk heb ik er een hekel aan, maar in het weekend kook ik graag. Als er vrienden komen eten sta ik met plezier van 's ochtends zeven tot 's avonds zeven in de keuken."

Algemeen

Studentenkerk Nijmegen, Erasmuslaan 9A
Woensdag om 12.45 uur: Taizéviering.

16 oktober om 13.00 uur: vertrek Stiltewandeling.*

18 oktober om 11 uur: Groeien in betrokkenheid. 5 p.m.: Cath. Eucharist

19 oktober om 19.30 uur: Jongeren Meditatiegroep om 19.30 uur: Geloven, verder op reis.*

21 oktober om 18.00 uur: Crossroads. Meal and discussion for foreign and Dutch students.*

22 oktober om 19.00 uur: Voorbereiding Pelgrimage.*

25 oktober om 11 uur: Groeien in betrokkenheid. 'Campus'. 17.00 uur; Cath. Eucharist

30 oktober om 13.00 uur: Vertrek Pelgrimage.

1 november om 11.00 uur: Doopviering. 17.00 uur: Cath. Eucharist.

2 november om 19.00 uur: Dienst herdenking overledenen universiteit 19.30 uur: Jongeren Meditatiegroep.

3 november om 18.30 uur: Meditatiecursus.* om 20.00 uur: Meditatiecursus.*

4 november 19.00 uur: Meditatiecursus.*

5 november om 19.30 uur: Bekende vragen, nieuwe perspectieven.*

* inschrijven

www.ru.nl/studentenkerk

Studenten

Milleniumdoelen Battle!

18 oktober: Move Your World ism met STAND Nijmegen, een studentengroep die aandacht probeert te genereren voor de situatie in Darfur.
www.millenniumbattle.nl.

Frisbeetoernooi

24 en 25 oktober: internationaal frisbeetoernooi door de Nijmeegse studenten-sportvereniging BFRisbee2's.
www.snelleteamsport.nl

Eerlijk eten

Op 15 oktober om 18.00 uur organiseert het Universitair Milieu Platform (UMP), in het kader van Wereldvoedseldag, een Wereldmaaltijd.
Plaats: Ondergang Gymnasium, Heyendaalseweg 141, kamer -1.380.
Reserveren via umpnijmegen@gmail.com.

Soeterbeek Programma

Lezing Kwaliteit van kunst

15 oktober, 19.00 - 22.30 uur, Hoge en lage cultuur in discussie.

Lezingen Actuele denkers

22 oktober, 20.00 - 22.15 uur: Jacques Derrida.

29 oktober, 20.00 - 22.15 uur, Joseph Ratzinger (paus Benedictus XVI)

ADVERTENTIE

Karaktervolle locaties

Studiecentrum Soeterbeek

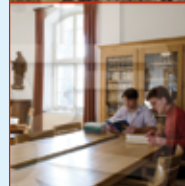
Ruimte voor concentratie

www.ru.nl/soeterbeek

soeterbeek@fb.ru.nl

of bel: 0486 - 417 450

Uw locatie voor één of meerdaagse cursussen, seminars, vergaderingen, trainingen of conferenties. Ervaar de inspirerende rust.

Faculty Club Huize Heyendael

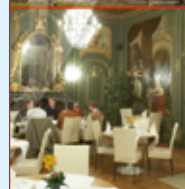
Dé ontmoetingsplek op de campus

www.ru.nl/facultyclub

E-mail: b.bouman@fb.ru.nl

of bel: 024 - 361 1282

Lunch en diner à la carte, ook arrangementen voor recepties, diners en feesten. Uitzonderlijk geoutilleerde vergaderruimten.

Radboud Universiteit Nijmegen

4 november, 20.00 - 22.15 uur, Martha Nussbaum.

[Lezing Herman Wijffels](#)

27 oktober, 20.00 - 22.15 uur, Crisis en ommekeer.

Lezing door Shahrukh Alam

5 november, 20.00:22.00: Can Islam be Secular?

www.ru.nl/soeterbeekprogramma

[PAOG-Heyendaal](#)

IC-update, Zorg dat je het weet! veiligheid op de IC op 21 oktober, 20 en 26 november 2009.

www.paogheyendaal.nl

Promoties & Oraties

19 oktober, 15.30 uur: promotie dhr K. Yakpo (Letteren) 'A Grammar of Pichi'.

22 oktober, 15.30 uur: promotie dhr mr. J.C.A. Houdijk (Rechtsgeleerdheid) 'Publieke belangen in het mededingingsrecht: een onderzoek in vijf domeinen. Het Europese en Nederlandse anti-trustrecht in botsing met belangen van intellectuele eigendom, vrije beroepen, cultuur, gezondheidszorg en milieubescherming'.

23 oktober, 13.30 uur: promotie dhr drs. M.G.H. van Oijen (Med. Wet.) 'Balancing gastrointestinal and cardiovascular outcomes in low-dose aspirin users'.

23 oktober, 15.45 uur: oratie mw prof. dr. M.C.D.N.J.M. Huysmans 'Overlappende cirkels'.

2 november, 13.30 uur: promotie dhr drs. N.L. Steinkamp (Med.Wet.) 'Ethical deliberation in healthcare organizations. Studies on structures and methods'.

2 november, 15.30 uur: promotie mw drs. M.A.H. Steegers (Med.Wet.) 'Nerve injury and chronic pain after surgery: perspectives on epidemiology and mechanisms'.

4 november, 13.00 uur: promotie mw drs. M. Stulemeijer (Med.Wet.) 'Recovery after mild traumatic brain injury. An integrative approach on understanding complaints, performance and functional outcome'.

4 november, 15.45 uur: oratie dhr prof. dr. N.J. Enfield (Letteren) 'Human Sociality at the Heart of Language'.

5 november, 11.00 uur: oratie mw prof. mr. N. van Tiggele - van der Velde (Rechtsgeleerdheid) 'Onverkwikkelijke afwikkeling van schade. Een (zelfstandige) grond voor schadeplichtigheid?'.

6 november, 10.30 uur: promotie dhr drs. W.B. Groen (Med.Wet.) 'Language, perception and the brain in autism'.

6 november, 12.30 uur: promotie dhr drs. F.J.M. Bongers (Med.Wet.) 'General Practice in 1987 and 2001: changes in morbidity and interventions. Findings from the two Dutch National Surveys of General Practice'.

Gewijzigde openingstijden Horeca Outlets

Tijdens de herfstvakantie van 26 t/m 30 oktober:

- De Refter: geopend van 8.30 - 19.00 uur.
- Sportcafé: gesloten
- Tandheelkunde: gesloten
- Restaurant FNWI: geopend van 11.00-14.00 uur.
- Gerecht: geopend van 11.00 -14.00 uur.
- DE-café: geopend van 09.30 - 16.00 uur.
- Cultuurcafé: 15.00 - 20.00 uur.
- Campusshop: normale openingstijden.

www.ru.nl/fb

38e Batavierenrace

De inschrijving van de 38e Batavierenrace op 24 april 2010, 's werelds grootste estafetteploeg, is vanaf 2 november geopend.

www.batavierenrace.nl/inschrijven

Vacatures

Kijk voor vacatures en uitgebreide informatie op: www.ru.nl/vacatures*

Deze week onder meer:

- Roosteraar (0,6 fte)*

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

- PhD students Institute of Molecules and Materials (IMM)
- 'On water' reactions using microdroplets in microfluidics (1,0 fte)
- 'Nanoconfinement effects on chemistry and self-assembly' (1,0 fte)
- 'Femtoliter droplets as artificial cells' (1,0 fte)

Faculty of Science

- Directeur Onderwijsorganisatie en Bedrijfsvoering (0,6 - 0,8 fte)

Instituut Leraar en School

* Voor interne vacatures, kijk op www.radboudnet.nl/vacatures

ADVERTENTIE

Cosmic Sensation

Hoe maak je fundamenteel onderzoek toegankelijk voor een groter publiek? Door kosmische straling dansbaar te maken. Daarmee won het Radboud team van hoogleraar Sijbrand de Jong de Academische Jaarprijs 2009. Gefeliciteerd!

Radboud Universiteit Nijmegen

één in weten

Colofon

Vox is het tweewekelijks onafhankelijk magazine van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Redactie-adres: Comeniuslaan 6. Postbus 9102, 6500 HC Nijmegen. Tel: 024-3612112.

Fax: 024-3612874.

E-mail: redactie@vox.ru.nl. E-mail Vox Campus: voxcampus@vox.ru.nl

studenten: www.voxlog.nl

medewerkers: www.radboudnet.nl

Redactie: Chris-Jan van der Heijden (hoofdredacteur), Carin Böklerink (Vox Campus), Paul van den Broek, Anne Dohmen (eindredactie), Rob Goossens, Lieke Steijvers, Niek van Steenkiste, (stagiair), Martine Zuidweg

Medewerkers: Maartje Bakker, Stephan L.

Borggreve, Walter Breukers, Anouk Broersma,

Bregje Cobussen, Jacqueline van Dongen,

Jaap Godrie, Alex van der Hulst, Roel Neijts,

Ilse Schuurmans, Roel van den Tillaart, Ruud Vos,

Ron Welters

Columnisten: Mgt

Fotografie: Dick van Aalst, Bert Beelen, Duncan

de Fey, Erik van 't Hullenaar, Gerard Verschooten

Illustraties: Merlijn Draisma, Miesje van Gerwen,

Ton Meijer (graphics), Michiel Visselaar, Ruud Vos

Redactieraad: prof. dr. C.C. van Baalen, M.B.W.

ter Berg, dr. E. Denessen, S.C.W. ter Hart,

prof. dr. R.S.G. Holdrinet, A. C. P. Peeters,

M. van Puijssen, W. Scholten

Vormgeving en opmaak: Nies en Partners bno,

Nijmegen

Advertenties: Bureau van Vliet 023-5714745,

zandvoort@bureauvanvliet.com. Redactie Vox

024-3612112, advertentie@vox.ru.nl.

Abonnementen: Personeelsleden, studenten:

€25,- o.v.v. student- of personeelsnummer

Overigen: €35,- over te maken op ING-Bank

1363505 t.n.v. Stg. KU Radboud Universiteit

Postbus 9102, 6500 HC Nijmegen

Adreswijzigingen: Abonnementenadministratie

Vox, Postbus 9102, 6500 HC Nijmegen,

tel: 024 - 3615984

Druk: Thieme Rotatie, Zwolle

Foto omslag: Duncan de Fey

Vox Campus

Mededelingen of berichten voor Vox Campus kunt u sturen naar: voxcampus@vox.ru.nl

De deadline voor het aanleveren van berichten in Vox Campus is woensdag om 14.00 uur in de week voor verschijning. De volgende Vox verschijnt op 5 november.

VOXBACKSTAGE

Wat: **Uitreiking Academische Jaarprijs**
Waar: **Boerhaave Museum, Leiden**
Wanneer: **woensdag 7 oktober**

Met honderd rootjes op zak van de Academische Jaarprijs kan Radboud-fysicus **Sijbrand de Jong** met **z'n team** volgend jaar een droom waarmaken: Cosmic Sensation, een party waar gedanst wordt op de *vibes* uit Zwarte Gaten. De prijs is zeer welkom, biecht De Jong op na een paar glazen champagne. "Ik heb al zo'n tienduizend euro van mijn afdeling in het project gestoken, dat kan ik nu rustig zeggen." Zonder prijs was de vermaarde fysicus aan het eind van het jaar blijven zitten met een zwart gat in zijn begroting waar zelfs de beste receptoren geen feestelijk deuntje uit hadden kunnen halen. "Nou ja, desnoods had ik het gewoon zelf bijgepast", zegt De Jong laconiek. "Ik heb er toch al zo'n drieduizend euro eigen geld in zitten. Als je ergens echt in gelooft, dan doe je dat."

"Unaniem" vond de jury Nijmegen de beste, vertelt juryvoorzitter **Rick van der Ploeg** ons in vertrouwen. Om zich vervolgens met een bedachtzame blik af te vragen: "Hm, jullie collegevoorzitter is er niet hè?" Dat klopt, Roelof de Wijkerslooth is niet aanwezig. Maar dat komt niet door een gebrek aan interesse: de 100.000 euro die De Jong in zijn projectbegroting tekort kwam, heeft Roelof eigenhandig bijgelapt. "Nee, nee, nee. Zo zeg je dat niet", vindt Radboud-communicatiehoofd Johan van de Woestijne die in Leiden voor het college van bestuur de honneurs waarneemt. "De universiteit heeft 100.000 euro vrijgemaakt. Dát is de formulering." Waarna hij zich omdraait om naar Roelof te sms'en: 'Je bent een ton armer. We hebben gewonnen.'

Anders had viroloog **Ab Osterhaus**, teamcaptain van een van de afvallers, misschien kunnen bijpassen. Die had zich toch schandelijk verrijkt? Zo gonst het tenminste door Nederland. De aimabele wetenschapper blijft er wonderlijk ontspannen onder. "Welke kwestie bedoel je? Oh die. Ach, in de academische wereld wordt er veel genuanceerder tegen aangekeken. Ik merk niet dat ik hier iets van mijn geloofwaardigheid heb verloren."

Maar dan, het eerste spoortje van kritiek op Cosmic Sensation. Afkomstig van **Evelien**, zangeres van de borrelband *Coffee & a kiss*. "Geweldig fascinerend hoor, oermuziek uit het diepst van het heelaal. Maar muziek is toch vooral het resultaat van het gevoel dat je erin stopt?" Die heeft duidelijk nooit van dj Tiësto gehoord dus. Old school. Jammer. Komt minister **Plasterk** volgend jaar eigenlijk naar ons feestje? "Ik heb het hem wel gevraagd", zegt **Sijbrand de Jong**. "En gezegd dat het zeker zo leuk wordt als de Gay Pride. Maar hij lachte alleen maar, een toezegging hebben we niet." ★ RG

Sijbrand de Jong (r): reaching for the stars....

"Nee oma, Plas-terk. De minister. Maakt niet uit, fijn dat je trots op me bent."

Frank en Chris, de verliezende finalisten uit Delft, met onze vijfde colonne Pauline: echtgenote van Chris én Radboud-alumnus.

Alfa- en gammastudenten in het Cosmic Sensation-team: "Wij moesten voorkomen dat het een bètadingetje werd."

Rick 'politiek correct' van der Ploeg: "De jury was unaniem voor Nijmegen. Maar we vonden het ook unaniem een moeilijke keuze."

Ab Osterhaus: "Misschien kom ik volgend jaar wel naar dat Vierdaagsefeest, als het door jullie virologen tenminste niet wordt afgeraden."

Ronald Plasterk tegen Sijbrand de Jong: "De aarde is duidelijk meer dan 4000 jaar oud. Maar ik weet niet zeker of dat het kabinetsstandpunt is..."

Humanoïde muziekgezelschap uit de tijd voordat zwarte gaten de hitlijsten bestormden.